

gemeente

Oost Gelre

Beter een goede buur dan een verre vriend

*Beleidsplan Wmo
gemeente Oost Gelre 2008-2011*

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	blz. 2
Inleiding	blz. 3
Hoofdstuk 1 Visie op de maatschappelijke ondersteuning	blz. 4
Hoofdstuk 2 Burgerparticipatie	blz. 7
Hoofdstuk 3 Prestatieveld 1: Leefbaarheid	blz. 9
Hoofdstuk 4 Prestatieveld 2: Jeugd	blz. 12
Hoofdstuk 5 Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning	blz. 17
Hoofdstuk 6 Prestatieveld 4: Vrijwilligerswerk en mantelzorg	blz. 21
Hoofdstuk 7 Prestatieveld 5: Algemene voorzieningen	blz. 25
Hoofdstuk 8 Prestatieveld 6: Individuele specifieke voorzieningen	blz. 27
Hoofdstuk 9 Prestatieveld 7: Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	blz. 29
Hoofdstuk 10 Prestatieveld 8: Openbare geestelijke gezondheidszorg	blz. 31
Hoofdstuk 11 Prestatieveld 9: Verslavingsbeleid	blz. 33
Hoofdstuk 12 Evaluatie	blz. 34
Lijst met afkortingen	blz. 35
Bijlagen	blz. 36
Bijlage 1: Samenvatting scenario's Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling	
Bijlage 2: Verslag bijeenkomst visieontwikkeling d.d. 23 april 2007	
Bijlage 3: Samenvatting opmerkingen scenario's 1 t/m 3 bijeenkomst visieontwikkeling Wmo d.d. 23 april 2007	
Bijlage 4: Samenvatting uitkomsten participatiebijeenkomsten 3 en 4 juli 2007	

Inleiding

Op 1 januari 2007 is de Wmo ingevoerd. Naast de overheveling van Hulp bij het huishouden vanuit de AWBZ naar gemeenten, ligt er tevens de verplichting om telkens voor een periode van ten hoogste vier jaar één of meer plannen vast te stellen, die richting geven aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning. Deze verplichting gaat in na het eerste jaar van de Wmo, hetgeen betekent dat er op 1 januari 2008 één of meerdere beleidsplannen moeten liggen.

Bij het opstellen van het beleidsplan dienen burgers te worden betrokken.

In het(de) plan(nen) dient aandacht te zijn voor de volgende negen prestatievelden:

1. het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van advies, informatie en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. maatschappelijke opvang, advies en steunpunten huiselijk geweld;
8. OGGz;
9. ambulante verslavingszorg.

In het voorliggende beleidsplan is voor de prestatievelden gebruikgemaakt van een format. Binnen het beleidsplan hebben we een splitsing gemaakt tussen prestatievelden die worden opgepakt in 2008, opgepakt in 2009 en regionaal worden opgepakt.

Zo hebben we de prestatievelden 2 (jeugd), 3 (informatie) en 4 (vrijwilligers) uitgewerkt met het oog op uitvoering in de periode 2008 – 2011. De overige prestatievelden worden breder uitgewerkt in het Beleidsplan 2009 – 2012. De prestatievelden 7 (maatschappelijke opvang), 8 (OGGz) en 9 (verslavingszorg) worden regionaal opgepakt in de periode 2008 - 2012.

Uiteraard wordt gedurende de periode van uitvoering nauw samengewerkt met organisaties en instellingen om de actiepunten en resultaten te realiseren.

Bij de uitvoering van het beleidsplan zullen privacy, kwaliteit en klachtenregeling rondom de Wmo in het algemeen worden gewaarborgd.

Participatie van burgers

Op 23 april 2007 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden over de ontwikkeling van een visie op de maatschappelijke ondersteuning, waarvan het resultaat is terug te vinden in hoofdstuk 1. Voor deze bijeenkomst waren leden van de Wmo-raad, gemeenteraad en (vertegenwoordigers van) zorgvragers uitgenodigd.

Daarnaast zijn er op 3 en 4 juli 2007 bijeenkomsten georganiseerd met zorgvragers (3 juli) en zorgaanbieders (4 juli) over hetgeen onze gemeente over vier jaar bereikt zou moeten hebben. De opmerkingen van vragers en aanbieders zijn verwerkt in de actiepunten van de prestatievelden, waarbij de opmerkingen van vragers zwaarder hebben gewogen dan die van aanbieders.

Verder is de Wmo-raad Oost Gelre om advies gevraagd over de prestatievelden 2 (jeugd), 3 (informatie) en 4 (vrijwilligers). Dit advies is eveneens verwerkt in het beleidsplan.

Leeswijzer

Het beleidsplan is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 1 bevat de gemeentelijke visie op maatschappelijke ondersteuning, waarna in hoofdstuk 2 de burgerparticipatie aan bod komt. Vervolgens vindt u in de hoofdstukken 3 t/m 11 de negen prestatievelden benoemd, waarna wordt afgesloten met de evaluatie in hoofdstuk 12. Verder zijn vier bijlagen opgenomen.

De inventarisatie van Stade Advies is als apart rapport bij het beleidsplan gevoegd.

Hoofdstuk 1 Visie op de maatschappelijke ondersteuning

Op 23 april 2007 heeft er in onze gemeente een themabijeenkomst plaatsgevonden, onder leiding van het Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling Gelderland Spectrum, over de ontwikkeling van een visie op de maatschappelijke ondersteuning. Voor deze bijeenkomst waren raadsleden, leden van de Wmo-raad en zorgvragers uitgenodigd.

Bij deze themabijeenkomst heeft de publicatie 'Inhoud stuurt de beweging' van de RMO als uitgangspunt gediend. De RMO stelt dat burgers moeten meedoen aan activiteiten, dat zij moeten meehelpen als vrijwilliger of mantelzorger en dat zij mede vorm moeten geven aan het beleid via inspraak en een actief burgerschap. De RMO heeft daarvoor drie scenario's ontwikkeld en ieder scenario op zes elementen uitgewerkt:

- scenario A: de gemeente aan het roer. De gemeente moet de burger die ondersteuning nodig heeft, zoeken en opzoeken, bij de hand nemen, de weg wijzen en uiteindelijk helpen zichzelf te kunnen redden;
- scenario B: stuurman van je eigen leven. De vragende burger regisseert zelf en zoekt vooral steun, kennis en hulp bij lotgenoten;
- scenario C: de burger en zijn verbanden. De burger krijgt en zoekt vooral ondersteuning vanuit sociale verbanden: familie, buurt, verenigingen en dergelijke.

Tijdens de bijeenkomst is door de aanwezigen in groepen gediscussieerd over de verschillende scenario's en welke de gemeente zou kunnen of moeten hanteren als visie. Uit de discussie kwam naar voren dat niet echt één scenario overheerst, maar dat de voorkeur uitgaat naar een combinatie van scenario's.

Samengevat komt het erop neer dat de regie bij de mensen zelf ligt (scenario B), ondersteund door omringende netwerken (scenario C). Alleen de echt kwetsbare groepen die niet zelf de regie kunnen voeren, zal de gemeente bij de hand moeten nemen (scenario A). De visie van onze gemeente zal dus een combinatie zijn van A, B en C.

Vanuit scenario B wordt overgenomen dat wij de voorwaarden scheppen, waaronder algemene voorzieningen voor iedereen. In onze optiek dienen alle burgers gebruik te kunnen maken van goede algemene voorzieningen. Zo acht de gemeente het handhaven van het minimaal noodzakelijke voorzieningspeil en het vasthouden aan het bestaande bereikbaarheidsniveau een gemeentelijke inspanningsverplichting. Toegankelijke algemene voorzieningen zullen leiden tot minder gebruik van individuele of specialistische voorzieningen.

Participatiebudgetten en zelfregiecentra nemen wij niet over. Participatiebudgetten zijn een bundeling van meerdere budgetten vanuit meerdere beleidsdomeinen, hetgeen wij op dit moment niet haalbaar achten. Een extra nadeel vinden wij dat de besteding van de budgetten niet gedetailleerd verantwoord hoeft te worden, terwijl het wel gaat om gemeenschapsgelden.

Zelfregiecentra impliceren deskundige netwerken van mensen met een beperking. Wij zijn van mening dat voor belangenbehartiging geen zelfregiecentra nodig zijn. Er bestaan landelijk voldoende verenigingen die mensen met een beperking deskundig kunnen ondersteunen. De meeste mensen met een beperking zijn bovendien aangesloten bij deze landelijke overkoepelende gremia. Als gemeente richten wij ons liever op deskundigheidsbevordering van vrijwilligers in het algemeen.

Vanuit scenario C stellen wij een ondergrens van algemene voorzieningen vast door middel van het compensatiebeginsel. Wij nemen de voorzieningen beneden de ondergrens voor onze rekening, zodat de publieke kosten laag blijven. Burgers komen hiervoor in aanmerking via een indicatieprocedure. Boven de ondergrens ondersteunen burgers elkaar informeel. Wij faciliteren, ondersteunen en verbinden. Het initiatief ligt bij groepen burgers. Wij creëren ontmoetingsruimten en bestrijden overlast en verloedering (waaronder 'ogen' in de straat).

Wij vinden niet dat het primaat bij de netwerken van burgers ligt, maar bij de individuele burger zelf.

Vanuit scenario A wordt voor kwetsbare mensen, in samenwerking met lokale partijen, een sociaal programma 'nieuwe stijl' uitgevoerd. Wij voorzien in de primaire behoeften van deze mensen: leefbaarheid, onderdak, zelfstandig wonen en mobiliteit. Kwetsbare burgers worden bereikt via outreachend werken, huisbezoeken en teams op straat. Deze worden geleverd door professionele instellingen.

Wij zullen de regierol oppakken; wij maken wel beleid, maar laten de uitvoering over aan anderen. In onze regierol zullen wij met instellingen afspraken maken over het aanleveren van activiteitenplannen en trendrapportages.

Er is een belangrijke rol voor het Wmo- of zorgloket; wij willen een breed loket. Voor ieder individu wordt een optimale klantgerichte aanbodmix ontwikkeld en is een persoonlijke Wmo-adviseur beschikbaar. De medewerkers hebben een goed inzicht in het aanbod van voorzieningen en zijn bereid mee te denken over oplossingen op het terrein van leefbaarheid in de wijken.

Het bijeenbrengen van verschillende domeinen, en dus het samenvoegen van verschillende budgetten, achten wij op dit moment niet haalbaar. Aangezien de Wmo-raad een breed draagvlak kent, zullen wij zijn leden niet door de burgers laten kiezen.

Voor een overzicht van de scenario's en voor opmerkingen, gemaakt tijdens de discussie, wordt verwezen naar de bijlagen 1, 2 en 3.

De resultaten van de discussie zijn ook alvast verwerkt in de Strategische visie van onze gemeente, vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juli 2007:

“Oost Gelre is een gemeente waar iedereen veilig kan wonen, werken, recreëren, winkelen en leren met voldoende, bereikbare en toegankelijke voorzieningen. De jeugd heeft hier een toekomst en ook voor de toenemende groep ouderen is speciale aandacht. [...] Naast een gezonde financiële basis heeft de gemeente een actieve, open en communicatieve houding binnen de organisatie en richting burgers, bedrijfsleven en tal van andere organisaties. Er is hierbij een duidelijke positie voor de dorpsbelangenverenigingen en de werkgroep integrale veiligheid weggelegd. (Digitale) loketten vormen belangrijke interactieschakels voor informatie, advies en doorverwijzing en in de nabije toekomst voor het doen van aanvragen.”

Eén van de uitgangspunten is dat iedereen, ongeacht leeftijd, geslacht en gezondheidstoestand, mee kan doen in de maatschappij. Wij willen mensen leren om de regie te nemen. Het bevorderen van sociale samenhang in buurten en wijken staat voorop. De directe aandacht richt zich op behoud en versterking van sociaal-culturele voorzieningen zoals dorpshuizen, sportaccommodaties, kinderopvang- en onderwijsvoorzieningen en een actief vrijwilligersbeleid. Het is van vitaal belang dat de sociale cohesie binnen de zes kernen behouden blijft en zo mogelijk versterkt wordt.

Het noaberschap binnen de diverse kernen en buurten van Oost Gelre wordt als een belangrijk ‘maatschappelijk erfgoed’ gekoesterd. Noaberhulp wordt vaak door de burens gegeven, maar noaberhulp is niet meer zo vanzelfsprekend als vroeger; het wordt steeds meer door vrijwilligers overgenomen. Vrijwilligers en verenigingen zijn belangrijke pijlers voor de sociale cohesie en solidariteit in de gemeenschap. Er zal een stimuleringsbeleid worden ontwikkeld en waar nodig zal ondersteuning verleend worden.

Mensen die de regie niet zelf kunnen voeren of de hulpvraag niet zelf kunnen stellen, worden geholpen met het nemen van initiatieven. De zwakste groepen hebben immers de stevigste ondersteuning nodig. Hiervoor ontwikkelen wij een sociaal programma. Burgers met meervoudige problemen worden bereikt via ‘outreaching’ werken, bijvoorbeeld via huisbezoek. Het streven is dat alle huishoudens in Oost Gelre een basis levensstandaard kennen.

Wat betreft wonen is voor de kleine kernen het bevorderen en het behoud van de leefbaarheid het uitgangspunt. Wij zullen ons inzetten voor het bouwen van levensloopbestendige woningen en voor het aanpassen van bestaande woningen. Wij creëren randvoorwaarden, met als doel mensen met beperkingen zolang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Bij nieuwe ontwikkelingen in en (her)inrichting van een buurt worden de burgers op interactieve wijze betrokken. Ouderen moeten zolang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Wij zullen steunpunten voor mantelzorg, zorgloketten en het tot stand komen van woningclusters stimuleren.

Samenvatting:

1. Kernbegrip is de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Dit betekent dat mensen zo zelfstandig mogelijk en met zoveel mogelijk keuzevrijheid verantwoordelijkheid dragen voor zichzelf en de eigen omgeving.

2. Om druk op de (duurdere) individuele voorzieningen te voorkomen, zullen wij stevig inzetten op het versterken van algemene voorzieningen en de ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk. Dit vanzelfsprekend met inachtneming van het compensatiebeginsel.
Onder algemene voorzieningen verstaan wij voorzieningen die worden geleverd op basis van directe beschikbaarheid, een beperkte toegangsbeoordeling en die een snelle, regelarme en adequate oplossing bieden voor de beperkingen die een persoon ondervindt.
Individuele voorzieningen zijn voorzieningen die individueel worden aangeboden indien een algemene voorziening geen adequate oplossing biedt.
3. Soms zijn algemene voorzieningen en preventieve activiteiten niet voldoende om kwetsbare burgers aan onze samenleving te laten meedoen. Wij proberen mensen met een meervoudige problematiek weer bij de maatschappij te betrekken en zullen hen ondersteunen. Voor deze groep is de kwaliteit van de zorg en de ondersteuning van goed niveau, hetgeen een onnodig beroep op (dure) voorzieningen voorkomt.
4. Voor het realiseren van Wmo-beleid is het maatschappelijk middenveld van groot belang. Organisaties bieden niet alleen activiteiten, maar signaleren ook trends en bereiken geïsoleerde en kwetsbare burgers. Zij werken daarbij nauw samen met andere organisaties.
Wij zullen met het maatschappelijk middenveld in gesprek treden over integratie van en beeldvorming over mensen met een (verstandelijke) beperking.
5. Wij werken in de rol van regisseur aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Wij doen dit als hoeder van het algemeen belang. Voor het oplossen van problemen brengen wij partijen bij elkaar.

Hoofdstuk 2 Burgerparticipatie

Binnen de Wmo speelt participatie op verschillende manieren een rol.

In de eerste plaats is de Wmo een participatiewet, waarin het draait om meedoen in de maatschappij. In de tweede plaats gaat het om betrokkenheid van burgers en instellingen bij het ontwikkelen van een visie en om inspraak. Als laatste staat de belangenbehartiging van vragers (cliëntparticipatie) centraal.

Cliëntparticipatie en medezeggenschap zijn stevig verankerd in de wet. Een grote rol is weggelegd voor de vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van vragers. Een centraal begrip is 'horizontale verantwoording': gemeenten leggen geen verantwoordelijkheid af aan de rijksoverheid, maar aan hun inwoners en instellingen.

Burgerparticipatie is een brede, algemene term voor alle activiteiten die de overheid onderneemt om burgers te betrekken bij haar activiteiten. Burgerparticipatie is geen doel op zich, het dient een doel. In het geval van de Wmo is het belangrijkste doel het benutten van elkaars deskundigheid en ervaring en het verhogen van draagvlak voor te nemen beslissingen. Belangrijk hierbij is dat per situatie, of per prestatieveld goed bekeken wordt welke groepen, met welk gewenst eindresultaat, participeren in de beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Er is onderscheid aan te brengen in vijf verschillende niveaus van burgerparticipatie. Daarbij varieert de mate waarin burgers betrokken zijn bij de totstandkoming van het beleid van niet tot nauwelijks (niveau 1: informeren) tot het volledig maken van beleid (niveau 5: meebeslissen). Voor de verschillende doelgroepen binnen burgerparticipatie onderscheiden we verschillende niveaus van participatie. Zo zullen inwoners worden geïnformeerd (niveau 1), zorgaanbieders worden geraadpleegd (niveau 2) en zorgvragers worden gevraagd om advies (niveau 3).

Voor de zorgvragers zullen we streven naar een coproductie (niveau 4).

Ieder jaar zal er een klanttevredenheidsonderzoek plaatshebben over de uitvoering van de Wmo. De methode van onderzoek zal in overleg met de Wmo-raad tot stand komen.

De resultaten van het onderzoek dienen elk jaar vóór 1 juli gepubliceerd te worden door de gemeente.

Wmo-raad

In onze gemeente is op 21 december 2006 een Wmo-raad geïnstalleerd. De taak van de Wmo-raad is het gevraagd en ongevraagd adviseren van het college van burgemeester en wethouders op het terrein van het Wmo-beleid. De Wmo-raad is voor ons de formele gesprekspartner op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

De Wmo-raad is het belangrijkste adviesorgaan van ons als het gaat om beleidsontwikkeling. De Wmo-raad organiseert daartoe ten minste eenmaal per jaar een bijeenkomst voor alle belangenorganisaties die mogelijk met de uitvoering van de Wmo hebben te maken. De Wmo-raad legt op deze bijeenkomst verantwoording af over het gevoerde beleid en vraagt instemming voor het te voeren beleid. De Wmo-raad neemt zo vaak als hij dat nodig vindt voor een goed uitvoeren van zijn adviseringsstaak, contact op met burgers, groepen van burgers of delen van zijn achterban.

De Wmo-raad telt, naast een onafhankelijke voorzitter, maximaal twaalf personen, verdeeld over de volgende doelgroepen:

- ouderen
- mensen met een beperking
- cliënten van een instelling
- jongeren
- dak- en thuislozen, verslaafden en psychiatrische patiënten
- vrijwilligers en mantelzorgers
- allochtonen

De leden van de Wmo-raad worden benoemd en ontslagen door het college. Wij faciliteren de Wmo-raad, door het beschikbaar stellen van financiële ondersteuning en vergaderruimte.

Participatiebijeenkomsten

Op zorgvuldig gekozen momenten organiseren wij participatiebijeenkomsten. Dit zijn groepsdiscussies of workshops. Relevante doelgroepen worden hierbij uitgenodigd om input te leveren die gebruikt wordt bij het opstellen van het beleid(splan).

Ter voorbereiding van het vierjaarlijkse Wmo-beleidsplan zijn drie bijeenkomsten georganiseerd, waarbij zowel zorgvragers als zorgaanbieders hun inbreng hebben gegeven.

Zo heeft op 23 april 2007 een bijeenkomst plaatsgevonden over de ontwikkeling van een visie op de maatschappelijke ondersteuning. Voor deze bijeenkomst waren leden van de Wmo-raad, gemeenteraad en (vertegenwoordigers van) zorgvragers uitgenodigd.

Daarnaast zijn er op 3 en 4 juli 2007 bijeenkomsten georganiseerd met zorgvragers (3 juli) en zorgaanbieders (4 juli) over hetgeen onze gemeente over vier jaar bereikt zou moeten hebben. De opmerkingen van vragers en aanbieders zijn verwerkt in de actiepunten van de prestatievelden, waarbij de opmerkingen van vragers zwaarder hebben gewogen dan die van aanbieders.

Uiteraard vindt een zorgvuldige terugkoppeling van de resultaten plaats.

Verder is de Wmo-raad Oost Gelre om advies gevraagd over de prestatievelden 2 (jeugd), 3 (informatie) en 4 (vrijwilligers). Dit advies is eveneens verwerkt in het beleidsplan.

Hoofdstuk 3 Prestatieveld 1: Leefbaarheid

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: "Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten".

Om zo lang mogelijk gezond en zelfredzaam te blijven is het belangrijk een woon- en leefomgeving te hebben waar bewoners zich goed voelen en vertrouwen hebben in het dorp, de wijk of de buurt waarin men woont. Het gaat hierbij niet alleen om de fysieke inrichting van de woonomgeving, maar ook om een goed functionerend leefklimaat met een sterke sociale samenhang. Dat wil zeggen dat bewoners onderling contact hebben, variërend van het elkaar groeten op straat en het elkaar ondersteunen tot het gezamenlijk ondernemen van activiteiten zoals het organiseren van straat- of buurtfeesten of andere initiatieven. Het gaat er ook om dat mensen elkaar kunnen aanspreken als dat nodig is. Kortom: betrokkenheid van bewoners onderling in dorp, wijk of buurt, samen met de maatschappelijke organisaties en de gemeente. De sociale samenhang in dorp, wijk of buurt kan behouden en verstrekt worden door de actieve inzet van de bewoners zelf als vrijwilliger (c.q. noaberhulp) en door verenigingen. Bij leefbaarheid ging het meestal om "het schoon, heel en veilig" zijn van de openbare ruimte in de woonomgeving; het betrof hier meestal de beleving die men voelde voor de eigen omgeving. De laatste jaren wordt een leefbare wijk, buurt of dorp ook gezien als een "zorgzame" wijk, buurt of dorp, waar mensen met een beperking zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving, waar nodig ondersteund door vrijwilligers, mantelzorgers en professionele voorzieningen. Dat betekent dat mensen onderling begrip voor elkaar hebben, elkaar beter leren kennen en elkaar leren vertrouwen.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Voor het tegengaan en het voorkomen van sociaal isolement is informatie en advies over activiteiten in de gemeente van belang; hier ligt dan ook een taak voor het Wmo-loket (prestatieveld 3).

De sociale samenhang in dorp, wijk of buurt kan behouden en verstrekt worden door de actieve inzet van de bewoners zelf als vrijwilliger (c.q. noaberhulp) en in verenigingen. Vooral de groep vrijwilligers speelt een cruciale rol in tal van voorzieningen die bijdragen aan sociale cohesie (verenigingen, sportclubs, buurtwerk etc.). Hier ligt dan ook een relatie met prestatieveld 4.

Aangezien het aanwezig zijn van algemene of individuele voorzieningen bijdraagt aan het gevoel van leefbaarheid, spelen prestatievelden 5 en 6 eveneens een rol.

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid raakt ook andere sectoren als wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid en economie.

Samenvatting inventarisatie

Ten aanzien van dit prestatieveld wordt er al veel gedaan.

Zo is er zowel in het raadsprogramma 2005-2009 als in de programmabegroting 2007-2010 veel aandacht voor "leefbare kernen in een totaal buitengebied". De focus van dit inhoudelijke beleidsprogramma is gericht op de leefbaarheid van de zes kleine kernen (kerkdorpen) die binnen het grondgebied van de gemeente liggen. Deelaspecten zoals gemeentelijke ondersteuning bij het maken van dorpsplannen, het realiseren van het woningbouwprogramma aangepast aan de schaal van elke kern, de mogelijkheid van eventuele kleinschalige bedrijvigheid in de kernen, de aandacht voor het behoud en versterking van de voorzieningen (met o.a. de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen zoals dorpshuizen/multifunctionele accommodaties), de ruimte die het gemeentebestuur wil geven aan ontwikkelingen in het buitengebied en de communicatie tussen de gemeente en de dorpsbelangenorganisaties met wederzijdse bijdragen (haal- en brengplicht) komen uitgebreid aan bod.

Op dorpsniveau (kleine kernen beleid) is er dus voldoende aandacht. Op het wijk- en buurtniveau, en dan met name in de twee grote kernen Lichtenvoorde en Groenlo, is de beleidsmatige aandacht met betrekking tot het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid wat minder.

Zo is er geen stadswacht meer voor de kern Groenlo maar is er wel een BOA voor deze kern inzetbaar. Activiteiten om burgers meer bij hun wijk/buurt te betrekken worden door vrijwilligers gedaan in buurtverenigingen of (zelfstandige) speeltuinverenigingen. Er bestaan echter geen wijkverenigingen in de twee grote kernen. Er is een aantal huurderverenigingen, maar een overkoepelende belangenvereniging voor de twee kernen ontbreekt. Evenmin is sprake van professioneel buurt- of wijkwerk.

Het aanwezige professionele sociaal-culturele werk richt zich met name op het jongerenwerk in de twee kernen; zo is er onlangs een eigen jeugdonderkomen gerealiseerd in de kern Lichtenvoorde. Maar het jeugd- en kinderwerk bevindt zich in handen van het vrijwilligerswerk en is geconcentreerd in twee daartoe geëigende gebouwen in de twee grote kernen.
Voor een uitgebreide inventarisatie wordt verwezen naar het onderzoek van Stade Advies.

Doelstelling

Zoals vermeld in het raadsprogramma 2005 – 2009 willen wij twee volwaardige hoofdkernen realiseren met hun eigen positie en karakter, waarvoor een goed voorzieningenniveau noodzakelijk is. De kerkdorpen zullen niet van karakter veranderen; het in stand houden van basisvoorzieningen is noodzakelijk om de kleine kern leefbaar te houden. Plaatselijke belangenorganisaties en adviesorganen vormen een goede gesprekspartner. Wij zullen ons inzetten voor het bouwen van levensloopbestendige woningen en voor het aanpassen van bestaande woningen, met als doel mensen met beperkingen zolang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Bij ontwikkelingen in een buurt worden burgers op interactieve wijze betrokken.

Vrijwilligers en verenigingen zijn belangrijke pijlers voor de sociale cohesie en solidariteit in de gemeenschap. Er zal een stimuleringsbeleid worden ontwikkeld en waar nodig zal ondersteuning verleend worden.

Acties

Uit de bijeenkomsten met zorgvragers en zorgaanbieders komen de volgende acties naar voren:

- door middel van het vrijwilligerswerk en noaberhulp in stand houden en bevorderen van de leefbaarheid in de zes kleine en de twee grote kernen;
- blijven subsidiëren van buurt-, speeltuin- en dorpsbelangenverenigingen;
- het onderzoeken van bruikbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid van de inrichting van het openbare gebied alsmede de publieke gebouwen voor mensen met een beperking in met name Lichtenvoorde en Groenlo;
- het signaleren van de wens tot behoud van pin- en bankautomaten in de kleine kernen;
- het bevorderen van de bekendheid van het vrijwilligerssteunpunt;
- afstemming tussen behoefte en vraag naar woonzorgzones;
- voorkomen van sociaal isolement door middel van preventief huisbezoek/project ouderenwerk;
- actualisatie sociale kaart;
- het stimuleren en waarderen van vrijwilligers en buurtinitiatieven;
- afstemming bevorderen tussen instellingen onderling.

Resultaten

- beleidsnota vrijwilligerswerk;
- publicaties over steunpunt vrijwilligersbeleid in lokale media;
- inventarisatierapport over toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid van de inrichting van het openbare gebied alsmede de publieke gebouwen in het centrum van de twee grote kernen;
- actuele sociale kaart;
- beleidsnotitie over wonen-welzijn-zorg.

Dit wordt nader uitgewerkt in het beleidsplan 2009 – 2012.

Betrokken partijen

- IJsselkring
- Bibliotheek Oost Achterhoek
- Wmo-raad
- instellingen voor mensen met een beperking
- woningcorporaties

Dit wordt nader uitgewerkt in het beleidsplan 2009 – 2012.

Planning

2008:

- onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het vrijwilligerswerk te ontwikkelen;

- publicaties over steunpunt vrijwilligersbeleid in lokale media;
- beleidsnotitie over wonen-welzijn-zorg.

2009:

- beleidsnota vrijwilligerswerk;
- publicaties over steunpunt vrijwilligersbeleid in lokale media;
- starten inventarisatie toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid van de inrichting van het openbare gebied alsmede de publieke gebouwen.

2010:

- beleidsnota toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid van de inrichting van het openbare gebied alsmede de publieke gebouwen;
- publicaties over steunpunt vrijwilligersbeleid in lokale media.

Dit wordt nader uitgewerkt in het beleidsplan 2009 – 2012.

Financiën 2007

Subsidie speeltuinverenigingen	€ 20.000,--
Subsidie dorpsbelangenverenigingen	€ 6.611,--
Subsidie “de Bron”	€ 37.400,--
Digitale sociale kaart	€ 2.030,--
Ouderenadvieswerk	€ 50.000,--

Hoofdstuk 4 Prestatieveld 2: Jeugd

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: “Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden”.

Het beleidsterrein heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen - en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op in andere wetgeving, zoals de Wcpv en de Leerplichtwet, vastgelegde taken.

Het ligt voor de hand dat de gemeenten bij dit beleidsterrein aansluiting zoeken bij de door VNG, IPO en Rijk overeengekomen functies van het preventief jeugdbeleid die er op lokaal niveau tenminste moeten zijn. Naast de functie “informatie en advies” betreft dit de functies “signaleren van problemen”, “toegang tot het hulpaanbod”, “lichtpedagogische hulp” en “coördinatie van zorg”.

Bij de functie “signalering” gaat het bijvoorbeeld om de coördinatie tussen signalerende instanties. De functie “toeleiding tot het hulpaanbod” heeft betrekking op het totale lokale en regionale hulpaanbod, zoals vroeg- en voorschoolse educatie, onderwijsachterstanden- en HALT-voorzieningen. Bij “pedagogische hulp” gaat het om het bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders en gezinnen waar problemen zijn of dreigen te ontstaan, en om schoolmaatschappelijk werk. “Coördinatie van zorg” betreft het afstemmen en zo mogelijk bundelen van zorg in het geval dat meerdere hulpsoorten nodig zijn om een jeugdige of gezin te ondersteunen voor zover deze niet reeds onder de Wcpv (basistaken jeugdgezondheidszorg) is gebracht.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Om op te groeien tot een zelfstandige, volwassen en verantwoordelijke burger is een veilige leefomgeving een voorwaarde (prestatieveld 1). Door voorlichting over de effecten van gedrag op anderen, over strategieën om adequaat om te gaan met als moeilijk ervaren situaties, over hulpverlenende instanties en wat ze doen, door laagdrempelige voorzieningen te bieden – zie de ontwikkelingen rond het Centrum voor Jeugd en Gezin -, kunnen in ieder geval aanknopingspunten geboden worden om anders te acteren. Hier ligt een relatie met prestatieveld 3. Verder delen jongeren uiteraard in de algemene voorzieningen die binnen een gemeente voorhanden zijn, zoals gezondheidszorg en vervoer (prestatieveld 5). Tot slot komen bij jongeren ook problemen met handicaps, huiselijk geweld, geestelijke gezondheid, huisvesting en verslaving voor. Zie hier de link naar prestatievelden 6, 7, 8 en 9.

Samenvatting inventarisatie

Er gebeurt al veel op het gebied van jeugdbeleid. Gezien de omschrijving van het prestatieveld, beperken we ons hier tot opvoedingsondersteuning. Een groot deel van het lokale jeugdbeleid ligt reeds beleidsmatig ingebed in de nota integraal jeugdbeleid “De Jeugd heeft de Toekomst”.

In het kader van integrale jeugdgezondheidszorg bieden Yunio Oost Gelderland en de GGD Gelre-IJssel de volgende activiteiten aan:

- Opvoedingsondersteuning door een pedagoog: bij veel van de lichtere opvoedingsonzekerheid en opvoedingsspanning kunnen verpleegkundigen ouders adviseren en ondersteunen. De pedagoog ontwikkelt per jaar vier scholingen voor verpleegkundigen en consultatiebureauartsen rond opvoedingsondersteuning en voert deze scholingen zelf uit;
- Videohometraining kort 0 – 4 jaar: een kortdurende intensieve vorm van thuishulp voor gezinnen met opvoedings- en/of communicatieproblemen met als doel het versterken en verbeteren van de positieve communicatie tussen ouders/verzorgers en kind(eren);
- Videohometraining kort 4 – 12 jaar: Zelfde inhoud en doelstelling als videohometraining 0 – 4 jaar, alleen dan voor genoemde leeftijdsgroep;
- Home-Start: gezinnen worden door vrijwilligers van Home-Start ondersteund bij de opvoeding. De coördinator van Home-Start werft en begeleidt deze vrijwilligers. De vrijwilligers bieden ouders steun door praktische hulp en vriendschap. De primaire doelstelling is preventie: voorkomen dat er ernstiger en langduriger problemen ontstaan in een gezin. Dit gebeurt door moeders (ouders) te stimuleren hun kracht te hervinden om moeilijke situaties het hoofd te bieden en (weer) greep te krijgen op hun eigen leven;

- Opvoedtelefoon 0 – 12 jaar: een telefonische vraagbaak voor ouders met opvoedingsvragen. Ouders met kinderen in de leeftijd van 0 – 12 jaar kunnen telefonisch met hun opvoedingsvragen terecht bij een pedagoog.

Wij zullen deze activiteiten en voorzieningen regelmatig onder de aandacht van onze inwoners brengen.

De basisbibliotheek Oost Achterhoek voert zogenaamde groepsconsultaties uit. Groepsconsultaties zijn ouderbijeenkomsten die worden georganiseerd door de basisbibliotheek Oost Achterhoek, de JGZ-verpleegkundige en de Lichtenvoordse VVE-coördinatrice. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld voor ouders van kinderen van 0 tot 2,5 jaar waarbij risicofactoren zijn vastgesteld. Zowel ouders als kinderen zijn aanwezig bij genoemde bijeenkomsten. Enerzijds wordt er aandacht geschonken aan het voorlezen, om zo de voorleescultuur van deze groep ouderen te verbeteren. Anderzijds worden er opvoedthema's behandeld door de JGZ-verpleegkundige. Dit kan in een één-op-één situatie of in de vorm van een themabijeenkomst. De groepsconsultaties vinden maandelijks plaats in de vestiging van de basisbibliotheek in Lichtenvoorde.

De voor- en vroegschoolse voorzieningen, met name het lokale peuterspeelzaalwerk en het consultatiebureau, hebben los van het bovenstaande een nadrukkelijke functie als het gaat om opvoedingsondersteuning. Dit zijn immers de plekken waar het jonge kind als eerste in beeld komt en waar eventuele probleemsignalering als eerste plaatsvindt. Genoemde voorzieningen zijn hierdoor vaak vraagbaak voor jonge ouders met opvoedingsvragen.

Hoewel de nadruk binnen opvoedingsondersteuning vooral uitgaat naar de doelgroep van 0- tot 12-jarigen, wil dit niet zeggen dat er geen aandacht is voor jongeren van 12 jaar en ouder. Zo wordt in de nota integraal jeugdbeleid "De jeugd heeft de Toekomst" beleid uitgestippeld voor deze doelgroep. In onze gemeente zijn bijvoorbeeld Bureau jeugdzorg en het AMW actief op het terrein van hulpverlening bij problemen tussen ouders en kinderen. De GGD Gelre-IJssel en Iriszorg hebben het project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek opgestart; de doelgroep hiervan zijn 10- tot 18-jarigen. Het project richt zich op de gebieden onderwijs, vrije tijd, regelgeving en handhaving, en thuis.

Uiteraard hebben ook het jeugd- en jongerenwerk, de sport en het onderwijs een rol als het gaat om opvoedingsondersteuning. Zo organiseert het jeugd- en jongerenwerk in combinatie met het primair en secundair onderwijs enkele ouderavonden per jaar, waar thema's worden behandeld als alcohol, drugs en groepsdruk. Ook wordt er ieder jaar een jeugddebate georganiseerd. Ook het JIP heeft een duidelijke functie als het gaat om opvoedingsondersteuning; hier kunnen jongeren immers terecht op het moment dat zij met vragen of problemen zitten.

Sportverenigingen bieden niet alleen invulling van vrij tijd, maar zijn ook een belangrijke leerplaats voor het aanleren van sociaal gedrag en normen en waarden; jongeren leren hier zich spelenderwijs te gedragen in groepsverband. Verder worden sportverenigingen actief betrokken bij het project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek. Middels het subsidiebeleid wordt sportdeelname onder de jeugd bevorderd; sportverenigingen ontvangen per jeugdlid een substantieel hoger subsidiebedrag.

Scholen voor primair en voortgezet onderwijs participeren in netwerken. Binnen het primair onderwijs wordt op dit moment gewerkt met de zogenaamde JAT's. Doelstellingen van het JAT zijn om in een vroeg stadium problemen bij zorgleerlingen te signaleren, tijdige effectieve begeleiding c.q. hulp te bieden en/of escalatie van problemen te voorkomen. Aan dit overleg nemen deel: een orthopedagoog, psycholoog, een jeugdarts van de GGD, een medewerker van Bureau Jeugdzorg en maatschappelijk werkers van IJsselkring en Sensire. Daarnaast zijn andere specialisten op ad hoc basis beschikbaar. Binnen het voortgezet onderwijs wordt gewerkt met zogenaamde SCT's. De SCT's hebben tot doel het bij elkaar brengen en optimaal benutten van elkaar specifieke deskundigheden en taken om hulp- en begeleidingstrajecten passend, aansluitend en resultaatgericht uit te voeren, zodat stagnatie of terugval van de ontwikkeling van de leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt voorkomen. In dit team hebben in ieder geval zitting: Bureau jeugdzorg, GGNet, GGD Gelre-IJssel, de leerplichtambtenaar, de zorgcoördinator van de school, (school)maatschappelijk werk en op afroep iemand van de politie. Verder worden scholen actief betrokken bij het project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek.

Het RMC is een regionaal samenwerkingsverband tussen overheden, scholen en instellingen werkzaam op het terrein van arbeidsvoorziening, onderwijs, justitie, jeugdhulpverlening en welzijn. Het doel van deze samenwerking is jongeren te behoeden voor het voortijdig stoppen van school en ze te stimuleren de juiste kwalificatie voor de arbeidsmarkt te halen.

Verder zijn er nog twee kernnetwerken: één voor de doelgroep 0-12 jaar en één voor de doelgroep 12-23 jaar. In deze netwerken participeren allerlei instanties; de netwerken worden gevoed vanuit de JAT's en de SCT's.

Wij verwijzen verder naar de nota integraal jeugdbeleid "De Jeugd heeft de Toekomst".

Tenslotte willen wij, wat betreft opvoedingsondersteuning bij jongeren van 12 jaar en ouder, graag wijzen op de ontwikkelingen rond het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hoofdpijnen van beleid zijn:

- voor gezinnen met problemen geldt de aanpak 'Eén gezin, één plan'. Hulpverleners maken één totaalplan waarmee de kinderen en het gezin worden geholpen. Zij weten van elkaar wat ze doen en één van hen heeft de coördinatie van de zorg. Leden van het gezin én de hulpverleners hebben één aanspreekpunt;
- opvoedingsondersteuning komt beschikbaar voor alle ouders. Ouders die zorg mijden, worden actief opgezocht. Zij worden aangespoord de hulp te aanvaarden en zonodig worden ze gedwongen door de rechter om mee te werken aan een betere opvoeding;
- de jeugdgezondheidszorg maakt voor elk kind in de eerste vier jaar na de geboorte een risicoanalyse van opgroei- en opvoedproblemen. Zonodig zal direct hulp worden ingezet;
- bij ernstige problemen of mishandeling wordt een kind binnen 24 uur geholpen of uit huis geplaatst.

Op regionaal niveau is afgesproken dat de ontwikkelingen in de 'pilot-gemeente' Oude IJsselstreek nauwlettend worden gevolgd. De planvorming rond het Centrum voor Jeugd en Gezin zal op korte termijn worden opgestart in het Beleidsnetwerk Jeugd van onze gemeente, één van de netwerken die naar aanleiding van het vaststellen van de nota integraal jeugdbeleid is opgestart. Uiteraard zullen wij bij de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin de Wmo-raad betrekken.

Er is reeds sprake van zeer intensief regionaal overleg als het gaat om jeugdbeleid. Eens in de zes weken vindt er een regionaal ambtelijk overleg plaats waar actuele beleidsthema's de revue passeren. Verder hebben de acht Achterhoekse gemeenten in 2006 een convenant afgesloten met de provincie Gelderland over de aansluiting van het lokale preventieve jeugdbeleid op het provinciale jeugdzorgbeleid. De uitvoering van dit convenant vraagt veel regionale samenwerking en afstemming.

Doelstelling

In de nota integraal jeugdbeleid "De Jeugd heeft de Toekomst", zijn visie en doel van het gemeentelijke integraal jeugdbeleid als volgt verwoord: "De "Nota Integraal Jeugdbeleid" voor onze nieuwe gemeente Oost Gelre willen wij realiseren vanuit een positieve insteek. Het bieden van goede ontwikkelingsmogelijkheden aan onze jeugd dient de uiteindelijke intentie van ons jeugdbeleid te zijn.

Opvoeding en ontwikkeling van kinderen is in onze visie in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de sociale verbanden waarin zij leven, in de eerste plaats het gezin (waarmee bedoeld wordt ieder leefverband waarin kinderen zijn). Ook noemen we de buurt, school, werk en vrije tijd. Dat betekent echter niet dat de (lokale) overheid geen rol speelt in het scheppen en onderhouden van voorzieningen die dit proces ondersteunen. Gemeentelijk jeugdbeleid is er op gericht om voorwaarden te scheppen voor een volwaardige deelname aan de maatschappij. Kernbegrippen zijn hierbij: zelfstandigheid, zelfredzaamheid, tolerantie en sociale integratie.

Op basis van het bovenstaande kunnen de volgende doelen voor het integraal jeugdbeleid onderscheiden worden:

- het vergroten van de ontplooiingskansen van jeugdigen;
- het voorkomen van achterstand en uitval van jongeren;
- het versterken van de sociale binding van jeugdigen onderling;
- het versterken van de sociale binding van jeugdigen met hun omgeving;
- het voorkomen van overlast(ervaring) voor de omgeving waarin jeugdigen (individuen en groepen) verkeren."

Door een gevarieerd aanbod aan voorzieningen en activiteiten krijgen kinderen en jongeren de kans om gezond en evenwichtig op te groeien in Oost Gelre, zodat zij in de toekomst als mondige, sociale en zelfredzame burgers in het leven staan. Ouders met opvoedingsvragen of –problemen worden snel en adequaat geholpen door hiervoor toegeruste professionals.

Acties

Het Centrum voor Jeugd en Gezin zou het loket moeten zijn voor jeugdigen met problemen met opgroeien en voor ouders met problemen met opvoeden.

- het realiseren en ontwikkelen van een Centrum voor Jeugd en Gezin;
- in netwerkverband uitwerken van vorm en inrichting van het Centrum voor Jeugd en Gezin;
- zorgen voor een structureel en voldoende aanbod van opvoedingsondersteuning gerichte activiteiten;
- onderzoeken welke (bestaande) initiatieven als instrument kunnen worden ingezet als het gaat om opvoedingsondersteuning;

- gerichte en effectieve informatieverstrekking over de voorzieningen op het terrein van opvoedingsondersteuning.

Verder zijn er tijdens de bijeenkomsten met zorgvragers en zorgaanbieders speerpunten genoemd, die al in onze gemeente worden opgepakt. Het gaat om de volgende acties:

- voorlichting op school (zoals Marianum) over alcohol, drugs en moeilijk gedrag;
- centraal punt om opvoedingszaken te bespreken (ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin);
- inloophuis voor mensen met een beperking (jongerencentrum);
- gelegitimeerde hangplekken voor jongeren;
- voldoende sportvoorzieningen;
- jongerencentrum in Lichtenvoorde;
- activiteiten aanbod voor 0 – 2 jarigen;
- samenwerking/informatie-uitwisseling, korte lijnen;
- niet alleen praten 'over' jongeren, maar ook 'met' jongeren;
- stageplaatsen maatschappelijke stage.

Hiervoor wordt verwezen naar de nota integraal jeugdbeleid "De Jeugd heeft de Toekomst". In deze nota wordt over jongerenparticipatie het volgende gesteld. Kinderen en jongeren hebben het recht om hun mening te geven over zaken die hen aangaan, dus zeker over het jeugdbeleid. De gemeente Oost Gelre vindt dat het betrekken van jongeren één van de uitgangspunten van het jeugdbeleid moet zijn. Bij jongerenparticipatie gaat het om meer dan alleen meepraten over een hangplek in de wijk. Jongeren moeten structureel invloed kunnen uitoefenen op wat er voor hen gerealiseerd en bepaald wordt.

Participatie kan verschillende vormen aannemen. Van direct, bijv. middels een jongerenreferendum, tot indirect, bijvoorbeeld via een jongerenwerker. Daarnaast kan deze participatie een structureel karakter hebben, bijvoorbeeld via een structureel (advies)orgaan, of een incidenteel karakter hebben, bijvoorbeeld een discussieavond over een, op dat moment, actueel onderwerp. De jongerenparticipatie binnen onze gemeente willen wij niet middels een structureel adviesorgaan, zoals bijvoorbeeld een jongerenraad, vormgeven. Ervaringen met een jongerenraad in andere gemeenten wijzen uit dat hiermee slechts een klein percentage van de jeugd wordt bereikt. Bovendien is het een relatief tijdsintensieve vorm van jongerenparticipatie, want een jongerenraad vraagt om voortdurende ondersteuning door een vertegenwoordiger van de gemeente (aanspreekpunt, motivator, stimulator, verantwoordelijk voor de continuïteit). De gemeente kiest ervoor om de jeugd op steeds wisselende manieren te betrekken. Voor verschillende subgroepen (de jeugdcultuur is immers zeer divers) zijn verschillende benaderingen nodig. Voorbeelden hiervan zijn: het beleggen van thema-avonden, organiseren van een jeugddebat (discussie tussen politiek en jongeren), vragen naar de mening en ideeën van jongeren door middel van jeugdpanels. Deze kunnen worden georganiseerd in samenwerking met onderwijs en jeugdwerk. Informatievoorziening voor en door jongeren op een fysieke pagina in de Groenlose Gids/EIna en/of door het ontwikkelen van een digitaal jongerenloket.

Concrete voorbeelden in deze zijn de jaarlijkse organisatie van het jongerendebat - waarvan de eerste editie eind 2006 heeft plaatsgevonden en de tweede editie in januari 2008 zal plaatsvinden – en de planontwikkeling rond de verbouw van 't Meestershuus tot jongerencentrum, waarbij jongeren in ontwikkeling en uitvoering hebben meegedacht en – geholpen.

Resultaten

- plan van aanpak Centrum voor Jeugd en Gezin, in samenwerking met de rijksoverheid en de Wmo-raad;
- door alle betrokken partijen ondertekende intentieverklaring betreffende Centrum voor Jeugd en Gezin;
- jaarlijkse afspraken over een structureel en kwalitatief goed aanbod van opvoedingsondersteuning gerichte activiteiten;
- publicaties over voorzieningen opvoedingsondersteuning in lokale media;
- behoefteonderzoek activiteiten 0 – 2 jarigen;
- maken van afspraken met instellingen op basis van signalen;
- in beeld brengen van de omvang van de problematiek.

Betrokken partijen

- kinderen, jongeren en hun ouders
- rijksoverheid
- provinciale overheid

- regionale aanbieders van op opvoedingsondersteuning gerichte activiteiten, zoals GGD Gelre-IJssel en Yunio
- Wmo-raad
- lokale partijen zoals consultatiebureau, peuterspeelzaalwerk, kinderopvangcentra, primair en voortgezet onderwijs, jeugd- en jongerenwerk, jeugd- en jongerenverenigingen, lokale zorg- en welzijnsinstellingen.

Planning

2008:

- plan van aanpak Centrum voor Jeugd en Gezin;
- publicaties over voorzieningen opvoedingsondersteuning in lokale media;
- lokaal aanbod opvoedingsondersteuning, in samenwerking met lokale partijen.

2009:

- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- publicaties over voorzieningen opvoedingsondersteuning in lokale media;
- uitvoeren behoefteonderzoek activiteiten 0 – 2 jarigen;
- trendrapportages van instellingen;
- monitoring van jongeren.

2010:

- activiteiten aanbod 0 – 2 jarigen;
- publicaties over voorzieningen opvoedingsondersteuning in lokale media;
- trendrapportages van instellingen;
- monitoring van jongeren.

2011:

- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- publicaties over voorzieningen opvoedingsondersteuning in lokale media;
- trendrapportages van instellingen;
- monitoring van jongeren.

Financiën 2007

Uniforme deel jeugdgezondheidszorg	€ 368.582,--
Maatwerkdeel Jeugdgezondheidszorg	€ 24.783,--
Preventief jeugdbeleid	€ 15.036,--
Jeugd- en jongerenwerk	€ 196.440,--
Subsidie peuterspeelzalen	€ 146.692,--

Hoofdstuk 5 Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: "Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning". Dit beleidsterrein kan zowel een algemene als een individuele component hebben. Met het geven van informatie en advies wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen, zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Het is wenselijk dat de gemeente zich daarbij laat leiden door de 'één loket gedachte': een burger dient zich in principe niet vaker dan één maal tot de gemeente behoeven te wenden om over het gehele scala van voorzieningen de nodige informatie te verkrijgen. Daarbij dient de gemeente zich niet te beperken tot die voorzieningen waar zij zelf 'over gaat', maar ook informatie te geven over relevante aanpalende terreinen, zoals zorg en wonen.

Onder cliëntondersteuning wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Dit kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuze op diverse levensterreinen omvatten. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de persoon het niet zelf of met zijn omgeving op kan lossen. Maatschappelijke organisaties hebben in hun reactie op een ontwerp van dit wetsvoorstel gewezen op het belang om juist de positie van de zwakkere cliënt te versterken in de uitvoering van dit wetsvoorstel. Dit is voor de regering aanleiding geweest cliëntondersteuning in dit beleidsterrein te expliciteren.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Hoewel dit prestatieveld kan worden gezien als een meer op zichzelf staand prestatieveld is er duidelijk een relatie met de andere prestatievelden. Gelet op de taakstelling van de Wmo zoals het vergroten van zelfredzaamheid, betrokkenheid en de eigen verantwoordelijkheid van burgers, alsmede het zorg dragen voor goede voorzieningen, ondersteuning en preventie voor burgers die het niet op eigen kracht redden, strekt dit prestatieveld zich uit over gemeentebreed beleid en kan het een instrument zijn om het beleid op de andere prestatievelden (mede) vorm te geven.

Samenvatting inventarisatie

Al enkele jaren beschikken wij over twee fysieke zorgklokken: één in het Gezondheidscentrum te Groenlo en één in het gemeentehuis te Lichtenvoorde.

Daarbij laten wij ons leiden door de 'één loket gedachte': een burger hoeft in principe maar éénmaal naar een loket (= het zorgloket) te komen alwaar hij/zij terecht kan met vragen en voor advies op het terrein van welzijn, wonen en zorg.

Ook kunnen de burgers er terecht voor (indicaties voor) voorzieningen op de genoemde terreinen, zoals woon- en vervoersvoorzieningen, rolstoelverstrekkingen in het kader van de 'oude' Wvg, GPK, en AWBZ-voorzieningen, maar ook personenalarmering. Sinds 1 januari 2007, met de invoering van de Wmo, biedt het zorgloket ook toegang tot hulp bij het huishouden. Naast de genoemde taken verzorgen de twee zorgklokken ook de uitleen van AWBZ-hulpmiddelen, zoals standaardrolstoelen, rollators en krukken.

Het verstrekken van informatie op het terrein van welzijn, wonen en zorg gebeurt ook door andere ondersteuningsinstellingen. Vaak wordt door het zorgloket met hen samengewerkt. Voorbeelden zijn het CIZ in geval van AWBZ-cliënten; het ouderenvoorspreekpunt; MEE Oost Gelderland voor cliënten met een beperking; de VIT voor mantelzorgers. In het zorgloket wordt aan de VIT extra aandacht besteed in de vorm van een uitgebreid folderrek en er kan een videofilm over mantelzorg worden bekeken.

Zoals genoemd beschikt onze gemeente over een fysiek zorgloket in Groenlo en Lichtenvoorde. De toegang tot de zorg is naast het fysieke loket ook telefonisch mogelijk, alsmede digitaal (alleen per e-mail).

Doelstelling

In onze gemeente wordt gestreefd naar een breed Wmo-loket waarin informatie en advies wordt gegeven, wordt geïndiceerd én cliëntondersteuning plaatsvindt. Burgers moeten terecht kunnen bij één loket voor informatie over alle voorzieningen op het terrein van welzijn, wonen en zorg. Het loket dient daarbij laagdrempelig te zijn en kosteloze diensten te verlenen, over professionele medewerkers te beschikken en onafhankelijk te zijn van zorgaanbieders. De twee fysieke loketten in Groenlo en Lichtenvoorde blijven gehandhaafd. Deze kaders zijn vastgelegd in de "Beleidsnotitie huishoudelijke verzorging Wmo gemeente Oost Gelre", die op 14 september 2006 door uw gemeenteraad is vastgesteld.

Verder willen we inwoners bereiken via 'outreaching' werken, zoals via huisbezoeken. Zo zal het ouderenadvieswerk opnieuw vorm worden gegeven onder leiding van een onafhankelijke beroepsouderenadviseur, die wordt ingekocht bij een welzijnsinstelling in de periode 2007 - 2010. Deze ouderenadviseur zal zich met name richten op begeleiding van vrijwillige ouderenadviseurs en continuering van het preventief huisbezoek.

Acties

Mede gebaseerd op de discussieavonden met zorgvragers en –aanbieders begin juli 2007 kan volgens deze groepen een laagdrempelig loket worden bereikt door ruime openingstijden, goede telefonische bereikbaarheid, een actuele website met mogelijkheid om digitaal vragen te stellen of productinformatie te vinden/te volgen en deskundig personeel dat vraaggericht (vraag staat centraal) werkt en problemen/leemten e.d. die nadere oplossingen vragen, kan signaleren. Daarbij is samenwerking en afstemming tussen ons en de diverse (cliëntondersteuning-)instellingen onontbeerlijk.

Zoals bekend is de komst van een gezondheidscentrum in de hoofdkern Lichtenvoorde in voorbereiding. Het concept sluit aan op het bestaande gezondheidscentrum in Groenlo. Daarbij bestaat het voornemen om het zorgloket van Lichtenvoorde op de nieuwe locatie te huisvesten. Voorafgaande aan deze verhuizing van het loket, die in 2009 is voorzien, kan een visie op de doorontwikkeling van het loket worden vorm gegeven. Daarbij dienen ook de gevolgen betrokken te worden van het streven om te komen tot een Intergemeentelijke Sociale Dienst voor de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. De verwachting is dat bij het slagen van dit proces niet alle zorgtaken op grond van de Wwb binnen de nieuwe Intergemeentelijke Sociale Dienst worden neergelegd. Een optie kan zijn deze taken of een deel ervan, zoals de regelingen voor minima en bijzondere bijstand, bij het zorgloket onder te brengen.

Zaken die bij de visie aan de orde kunnen komen zijn:

- breedte van het loket (voor wie is het loket bedoeld: naast bijvoorbeeld mensen met een beperking en ouderen ook voor andere doelgroepen zoals jongeren en uitkeringsgerechtigden);
- diepte van het loket (welke (kern-)taken en producten horen tot het loket; dient het loket ook een toegang te zijn voor bijvoorbeeld inkomensondersteuning zoals minimaregelingen en bijzondere bijstand, en/of voor voorzieningen van organisaties en instellingen die niet binnen de Wmo passen, maar wel relevant zijn voor cliënten zoals aanleunwoningen);
- afhandeling van aanvragen (hoe kunnen (aan-)vragen zo effectief en efficiënt mogelijk worden afgehandeld; "klaar terwijl u wacht"-service voor eenvoudige voorzieningen zoals ook bij de uitleen van hulpmiddelen geschiedt);
- bereikbaarheid van het loket (kan de toegankelijkheid worden vergroot in de vorm van een interactief digitaal loket naast het huidige fysieke en telefonische loket);
- organisatie van het loket (bijvoorbeeld deskundigheid medewerkers, openingstijden, telefonische bereikbaarheid, website).

Het terrein van de Wmo is zo omvangrijk, dat het niet reëel is te veronderstellen dat de medewerkers van het zorgloket alle kennis die zij nodig hebben met betrekking tot het geven van informatie en advies paraat hebben. Een belangrijk hulpmiddel hierbij kan een sociale kaart zijn. In een sociale kaart is op één plaats actuele informatie te vinden van organisaties en instellingen op het terrein van welzijn, wonen en zorg. Aan de hand hiervan kan snel een adequaat advies worden gegeven of worden doorverwezen naar de juiste instelling of organisatie. Voor intern gebruik wordt door de medewerkers van het zorgloket beschikt over een (papieren) sociale kaart.

Onderzocht wordt of deze kaart volledig en actueel is en of de sociale kaart digitaal kan worden gebruikt. Via de website kan deze dan ook worden aangeboden aan de burgers. Daarbij is een aandachtspunt de wijze van actueel houden van de sociale kaart.

Analoog hieraan is het verder actualiseren en uitbreiden van de informatieverstrekking middels foldermateriaal over de producten en activiteiten binnen de Wmo. Ook het bereiken van de doelgroep dient hierin meegewogen te worden, om te voorkomen dat door onbekendheid van mogelijkheden (zwakkere) burgers naast de samenleving blijven staan. Het zorgloket zal een actieve benadering moeten toepassen om moeilijk te bereiken groepen toch zoveel mogelijk weten te vinden.

Ook aan de samenwerking met ondersteuningsinstellingen zal nader invulling moeten worden gegeven. Hierbij wordt in eerst instantie gedacht aan een actieve samenwerking met MEE Oost Gelderland en IJsselkring. Beide organisaties hebben veel expertise in huis met het ondersteunen van cliënten en hun mantelzorgers. MEE richt zich op alle burgers met een beperking, terwijl IJsselkring zich primair richt op ouderen en hun mantelzorgers. Ouderenadviseurs zijn daarbij een belangrijk instrument om ouderen actief op te zoeken en te ondersteunen in hun functioneren.

Verder kan hierbij de VIT Oost-Gelderland worden genoemd, die zich met name richt op mantelzorgers. Afspraken zullen moeten worden gemaakt over een taakverdeling, uitwisselen van actuele informatie, terugkoppeling e.d. Dit zou kunnen resulteren in een fysieke bezetting in het zorgloket.

Een andere belangrijke partner vorm het CIZ. Het CIZ verzorgt momenteel de indicaties voor de AWBZ-voorzieningen, alsmede complexere indicaties voor Wmo-voorzieningen. Voor dit laatste is het CIZ door uw gemeenteraad aangewezen als dé adviesinstantie. Met het CIZ vindt frequent afstemmingsoverleg plaats én hoe zij een (verdere) bijdrage kan leveren in/aan het zorgloket.

Een cliëntvolgsysteem heeft in het loket dan een meerwaarde.

Uit de bijeenkomsten met zorgvragers en zorgaanbieders komen de volgende acties naar voren:

- opstellen van toekomstvisie van het zorgloket;
- handhaven en vergroten van de laagdrempeligheid van de zorgloketten;
- onderzoeken of de sociale kaart actueel en volledig is en digitaal kan worden aangeboden;
- het bevorderen van de bekendheid van de producten binnen de Wmo;
- vergroten van de bereikbaarheid van kwetsbare burgers door middel van preventief huisbezoek/project ouderenwerk;
- verdiepen van de samenwerking met instellingen in het zorgloket;
- onderzoeken van een cliëntvolgsysteem;
- onderzoeken tevredenheid cliënten.

Resultaten

- beleidsnotitie met toekomstvisie zorgloket, in samenwerking met de Wmo-raad;
- actuele en volledige (digitale) sociale kaart;
- begrijpelijke publicaties over de producten van de Wmo, met aandacht voor beeldmateriaal;
- preventief huisbezoek onder alle 75-plussers en andere kwetsbare burgers middels ouderenadvieswerk;
- periodiek structureel overleg met instellingen die een taak hebben in het zorgloket;
- cliëntvolgsysteem;
- rapportage tevredenheidonderzoek cliënten, in samenwerking met VNG.

Betrokken partijen

- Wmo-raad
- ouderenadviseurs
- ondersteunende instellingen (CIZ, MEE Oost Gelderland, IJsselkring en VIT Oost-Gelderland)
- VNG

Planning

2008:

- beleidsnotitie met toekomstvisie zorgloket;
- preventief huisbezoek onder alle 75-plussers en andere kwetsbare burgers middels ouderenadvieswerk;
- cliëntvolgsysteem;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

2009:

- actuele en volledige (digitale) sociale kaart;
- cliëntvolgsysteem;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

2010:

- cliëntvolgsysteem;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

2011:

- cliëntvolgsysteem;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

Financiën 2007

Zorgloket	€ 17.150,--
Inhuur CIZ	€ 72.522,--
Tevredenheidonderzoek cliënten	€ 5.750,--
Inkomsten uitleen hulpmiddelen	€ 12.000,--

Hoofdstuk 6 Prestatieveld 4: Vrijwilligerswerk en mantelzorg

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: “Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers”. Mantelzorgers zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg, bijvoorbeeld de zorg voor een gezond kind. Mantelzorg is vaak langdurig en intensief. Het werk van de vrijwilligers, in welke vorm dan ook, heeft vier overeenkomstige en essentiële kenmerken: het is onverplicht, onbetaald, vindt plaats in enig georganiseerd verband en is ten behoeve van anderen en/of de samenleving. De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de ‘civil society’. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek het voertuig voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. Met zijn vrijwillige inzet is de burger niet slechts consument van publieke diensten, maar levert hij actief een bijdrage. Hij geeft niet alleen zijn eigen ‘meedoen’ vorm, maar draagt ook bij aan het ‘meedoen’ van kwetsbare groepen.

Het verschil tussen mantelzorgers en vrijwilligers is dat mantelzorg je overkomt en dat je voor vrijwilligerswerk kiest.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Het maatschappelijke doel van de Wmo is: meedoen. Meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Mantelzorgers en vrijwilligers doen mee en dat betekent dat er een relatie is van dit prestatieveld met meerdere prestatievelden, zoals met leefbaarheid (prestatieveld 1), algemene en individuele voorzieningen (prestatievelden 5 en 6) en voorlichting en advies (prestatieveld 3).

Samenvatting inventarisatie

Onlangs heeft er een inventarisatie plaatsgevonden (anders dan het onderzoek van Stade Advies). Uit deze inventarisatie kwam naar voren dat er bij de VIT Oost-Gelderland op jaarbasis ongeveer 50 mantelzorgers bekend zijn omdat deze respijtzorg krijgen. Op het totaal aantal mantelzorgers is op dit moment geen zicht. In de zorgloketten in Groenlo en Lichtenvoorde bevindt zich een steunpunt mantelzorg.

Op het terrein van mantelzorg verstrekken wij een subsidiebedrag (zogenaamde coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg-gelden) aan VIT. Voor het overige vindt er vanuit ons geen ondersteuning plaats aan de mantelzorgers.

Het vrijwilligerswerk neemt een zeer belangrijke plaats in in onze gemeente. Er is aan meer dan 450 instanties een brief gestuurd met daarin een aantal vragen. Er zijn 205 formulieren retour gezonden door evenzoveel instanties. Bij deze 205 instanties bieden ongeveer 5000 vrijwilligers hun diensten aan, die variëren van een bestuursfunctie tot hand- en spandiensten.

Gezegd kan worden dat vrijwilligers een cruciale rol spelen bij bijvoorbeeld muziekverenigingen en sportclubs. Vrijwilligers dragen er aan bij dat instanties datgene kunnen doen waar ze goed in zijn en daardoor zorgen ze er mede voor dat er een gevoel ontstaat van sociaal verbonden zijn. Zonder vrijwilligers zullen diverse instanties teloor gaan.

Op dit moment vervullen wij ten aanzien van het vrijwilligerswerk een faciliterende rol, vooral door het verstrekken van subsidies.

Een meer stimulerende rol vervulden wij bij het realiseren van een tweetal VIP's in de bibliotheken van Groenlo en Lichtenvoorde. Beide VIP's zijn de frontoffices, die toegang bieden tot de website van het steunpunt vrijwilligerswerk. Het steunpunt, beheerd en eventueel bemenst door IJsselkring, biedt: bemiddeling, informatie en advies, promotie, deskundigheidsbevordering en maatschappelijke stages. Ook kan het ambulante ondersteuning bieden aan vrijwilligersorganisaties.

Tijdens een bijeenkomst met zogenaamde sleutelfiguren uit het vrijwilligerswerk kwamen als knelpunten naar voren:

- gebrek aan jonge vrijwilligers;
- er is voor mensen zoveel aanbod, waaronder het vrijwilligerswerk, dat het maken van een keuze voor het vrijwilligerswerk niet eenvoudig is;
- er wordt steeds meer werk gedaan door dezelfde vrijwilligers;
- in onze consumptieve maatschappij wordt de aandacht/betrokkenheid voor het verenigingsleven steeds minder;
- doordat meer mensen werken, is er minder tijd voor het vrijwilligerswerk;
- het ontbreken van capabele mensen om besturen te 'vullen'.

Door de sleutelfiguren wordt onderkend dat de sociale binding binnen het huidige verenigingsleven zo groot is dat het voortbestaan ervan gewaarborgd is. Wanneer een vereniging verdwijnt, dan voorziet deze klaarblijkelijk niet in een behoefte.

Het wordt belangrijk gevonden dat de huidige vrijwilligers gekoesterd worden. Wanneer vrijwilligers plezier uitstralen zal dit een effect hebben op het aantrekken van nieuwe vrijwilligers. Het is belangrijk dat vrijwilligers gewaardeerd worden (vrijwilligers-award, vrijwilliger van het jaar, vrijwilligersdag e.d.).

Van de gemeente, die een goede start gemaakt heeft met het inrichten van een steunpunt vrijwilligers en de beide VIP's, wordt verwacht dat deze:

- een aandachtsfunctionaris (contactambtenaar) aanstelt, die goed bereikbaar is en het mandaat heeft ambtenaren te benaderen en op een adequate wijze terugkoppelt naar de vrager;
- beter communiceert;
- meedenkt en zegt wat wel kan (niet praten maar doen);
- bereikbaarheid ambtenaren vergroot;
- faciliteert (subsidies, stimuleren van opleidingen, ondersteunen);
- jaarlijks het vrijwilligerswerk promoot, door bijvoorbeeld het organiseren van een avond voor alle besturen (communiceren en netwerken);
- zich mogelijk meer richt op de besturen dan op de vrijwilligers in het algemeen;
- nogmaals: oude vrijwilligers waardeert en nieuwe vrijwilligers werft.

De sleutelfiguren merken op dat er nogal wat doelgroepen (werklozen, scholieren en allochtonen) door organisaties gestuurd worden om vrijwilligerswerk te doen. Men vindt dit geen oplossing om het (eventuele) tekort aan vrijwilligers op te lossen. Er zijn minder goede ervaringen met genoemde doelgroepen, vooral omdat deze mensen weinig tot niet gemotiveerd waren c.q. zijn.

Doelstelling

Uit de inventarisaties kan worden opgemaakt dat wij onze rol als facilitator meer inhoud dienen te geven dan nu het geval is. Dit betekent dat wij naast het verstrekken van subsidies er ons voor kunnen inzetten een goede ondersteuningsstructuur in te richten. Vanuit deze structuur kunnen de mantelzorgers en vrijwilligers gestimuleerd worden. Overigens is het aan de (autonome) organisaties zelf om te bepalen of ze inspelen op de door de gemeente (overheid) geboden mogelijkheden.

In het algemeen kan gesteld worden dat het vrijwilligerswerk in onze gemeente op een goede leest geschoeid is en dat dit op een goede wijze geborgd moet blijven door daar, waar nodig, ondersteuning te bieden.

Acties

Met betrekking tot mantelzorgers:

- verbeteren van de bekendheid van mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning;
- onderzoeken van de ondersteuningsbehoeften van mantelzorgers;
- initiëren, faciliteren of creëren van ondersteunende voorzieningen;
- inzetten subsidies voor continuering van mantelzorgondersteuning;
- bundelen van menskracht en middelen op overlappende beleidsterreinen, waardoor onder gemeentelijke regie in een ketenaanpak gewerkt wordt aan signalen, verwijzen en onderlinge afstemming;
- onderzoeken van een specifiek aanbod voor allochtone mantelzorgers en jonge mantelzorgers;
- onderzoeken hoe de relatie tussen de mantelzorgers en vrijwilligers en de Wet werk en bijstand vormgegeven kan worden;
- waarderen van mantelzorgers.

Met betrekking tot vrijwilligers:

- er voor zorgen dat het doen van vrijwilligerswerk aantrekkelijk blijft;
- vergroten van de bekendheid van het steunpunt vrijwilligerswerk;
- onderzoeken van het mogelijke aanbod van het steunpunt vrijwilligerswerk;
- versterken van de infrastructuur van het vrijwilligersbeleid;
- waarderen van vrijwilligers;
- belemmerende regelgeving voorkomen en vrijwilligers stimuleren door de juiste prikkels te geven;
- bevorderen van netwerken en communiceren tussen (vrijwilligers)organisaties onderling; bijeenkomst onder gemeentelijke regie organiseren voor besturen van vrijwilligers organisaties;
- duidelijke communicatie vanuit gemeente richting vrijwilligers(organisaties); voorstaan door bijvoorbeeld één contactambtenaar aan te stellen;
- signaleren en ondersteunen van (nieuwe) burgerinitiatieven;
- subsidiëring;
- vrijwilligerswerk in te zetten in re-integratietrajecten naar betaald werk (Wwb);
- scholing vrijwilligers.

Resultaten

- publicaties over mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning;
- publicaties over steunpunt vrijwilligerswerk;
- inventarisatierapport ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers;
- inventarisatierapport met specifiek aanbod voor allochtone en jonge mantelzorgers;
- onderzoeksrapport over relatie tussen mantelzorgers, vrijwilligers en de Wwb (faciliteren kinderopvang, ontheffing sollicitatieplicht), in samenwerking met de Wmo-raad;
- jaarlijkse waarderings-award voor mantelzorgers;
- presentatie van vrijwilligersorganisatie in de lokale media;
- onderzoeksrapport over het aanbod van het steunpunt vrijwilligerswerk (concrete vraaggestuurde opdrachten aan steunpunt, communicatie, wet- en regelgeving, ondersteuning bij juridische, financiële en bestuurszaken), in samenwerking met de Wmo-raad;
- organiseren jaarlijkse bijeenkomst voor besturen van vrijwilligersorganisaties;
- jaarlijkse waarderings-award voor vrijwilligers;
- aanstelling van één gemeentelijke contactambtenaar voor zowel de vrijwilligers als het steunpunt vrijwilligers.

Betrokken partijen

- vrijwilligers
- mantelzorgers
- overheid (Rijk en provincie)
- Wmo-raad
- IJsselkring
- VIT
- burgers

Planning.

2008:

- publicaties over mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning;
- publicaties over steunpunt vrijwilligerswerk in lokale media;
- onderzoeksrapport over relatie tussen mantelzorgers, vrijwilligers en de Wwb (faciliteren kinderopvang, ontheffing sollicitatieplicht);
- presentatie van vrijwilligersorganisatie in de lokale media.

2009:

- inventarisatierapport ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers;
- inventarisatierapport specifiek aanbod voor allochtone en jonge mantelzorgers;
- beleidsnota vrijwilligerswerk, waaronder aanbod van het steunpunt vrijwilligerswerk (concrete vraaggestuurde opdrachten aan steunpunt, communicatie, wet- en regelgeving, ondersteuning bij juridische, financiële en bestuurszaken).

2010:

- implementatie beleidsnota vrijwilligerswerk;
- aanstelling van één gemeentelijke contactambtenaar voor zowel de vrijwilligers als het steunpunt vrijwilligers.

2011:

- implementatie beleidsnota vrijwilligerswerk.

Financiën 2007

VIT Oost-Gelderland basispakket	€ 612.000,-- (via centrumgemeente Berkelland)
VIT Oost-Gelderland pluspakket	€ 24.628,--
Steunpunt vrijwilligers	€ 54.000,--
Subsidies sociaal-culturele organisaties	€ 650.000,--
Lokaal vrijwilligersbeleid	€ 13.817,--

Hoofdstuk 7 Prestatieveld 5: Algemene voorzieningen

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: “Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem”.

In dit prestatieveld wordt met 'bevorderen van' bedoeld op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente behoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. In die zin behoeft de maatregel dus niet bij uitsluiting gericht te zijn op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem, zolang zij er in ieder geval maar baat bij hebben. Het gaat hier om een breed scala van mogelijke maatregelen. Gedacht kan worden aan de toegankelijkheid van de woonomgeving en openbare ruimten, zoals het gemeentehuis. Maar ook het organiseren van activiteiten met een sociaalrecreatief of sportief karakter voor specifieke doelgroepen is een voorbeeld.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

De prestatievelden 5 en 6 zijn nauw verwant. Het beleidsterrein genoemd in prestatieveld 6 (het verlenen van voorzieningen) is een nader gespecificeerd onderdeel van het in meer algemene termen gedefinieerde beleidsterrein in prestatieveld 5. Vanwege de toegankelijkheid van voorzieningen is er tevens een relatie met leefbaarheid (prestatieveld 1).

Samenvatting inventarisatie

In Oost Gelre zijn er verschillende sportverenigingen en culturele instellingen actief. Deze worden door de gemeente financieel ondersteund.

Om voor burgers (financiële) belemmeringen weg te nemen ter voorkoming van maatschappelijke uitsluiting, is er een aanbod in het kader van het minimabeleid; daartoe kunnen ook activiteiten in het kader van schuldhulpverlening worden gerekend.

Daarnaast is voorzien in re-integratieactiviteiten/sociale activering; hiermee wordt de toegang tot de arbeidsmarkt en aansluiting in de samenleving bevorderd. Een belangrijk aspect is hierbij de inburgering van nieuwkomers.

Om burgers in staat te stellen zo lang mogelijk in hun eigen woning te wonen, is er veel aandacht voor de thema's wonen en zorg. Met de beide woningcorporaties De Woonplaats en ProWonen zijn prestatieafspraken opgesteld over bijvoorbeeld nieuwbouw van seniorenwoningen. Deze woningen zullen levensloopbestendig moeten zijn, waarbij het bouwen onder Woonkeur wordt aanbevolen. Daarnaast worden de seniorenwoningen bij voorkeur gerealiseerd in de nabijheid van het centrum en/of voorzieningen.

Met betrekking tot de toegankelijkheid van de openbare gebouwen en infrastructuur worden adviezen van gehandicapten betrokken bij de ontwikkeling van centrumplannen en –voorzieningen.

Op de toegankelijkheid/bereikbaarheid van het openbare vervoer, verzorgd door Syntus, hebben wij geen directe invloed. Hiervoor is de provincie verantwoordelijk. Waar mogelijk laten wij wel onze stem horen, bijvoorbeeld in de regionale samenwerking. In aansluiting op de andere vervoerssystemen, zoals de trein en bus, voorziet het CVV, de Regiotaxi Gelderland, in een behoefte.

Voor een uitgebreide inventarisatie wordt verwezen naar het onderzoek van Stade Advies.

Doelstelling

Wij streven er naar om burgers met een beperking in staat te stellen overeenkomstig hun interesse en mogelijkheden, deel te nemen aan een toegankelijke samenleving en te bevorderen dat hen hiertoe de mogelijkheden worden geboden. Wij zullen ons inzetten voor het bouwen van levensloopbestendige woningen en voor het aanpassen van bestaande woningen, met als doel mensen met beperkingen zolang mogelijk zelfstandig te laten wonen.

Acties

Uit de bijeenkomsten met zorgvragers en zorgaanbieders komen de volgende acties naar voren:

- optimaliseren van de fysieke toegankelijkheid van (publieke) voorzieningen en openbare ruimte;
- het onderzoeken van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van voorzieningen;

- vergroten van de samenhang ten aanzien van wonen, welzijn en zorg;
- in stand houden en zo mogelijk uitbreiden van algemene voorzieningen/activiteiten voor mensen met een beperking;
- bevorderen toegankelijkheid van algemene voorzieningen/activiteiten die voor iedereen toegankelijk zouden moeten zijn ('includerend' beleid);
- het bevorderen van de bekendheid van mogelijkheden die er zijn op het gebied van inkomensondersteuning (minimabeleid/bijzondere bijstand);
- het bevorderen van de bekendheid van mogelijkheden die er zijn op het gebied van re-integratie;
- bevorderen laagdrempeligheid aanvraagprocedures;
- coördineren van de afstemming tussen Wmo-raad en Cliëntenraad Wwb;
- bij de evaluatie van de betreffende welzijns- en subsidieverordening onderzoeken in hoeverre de voorwaarde, dat een aanbod wordt gecreëerd dat voor iedereen toegankelijk is ('includerend beleid'), opgelegd kan worden aan verenigingen.

Resultaten

- publicaties over mogelijkheden op het gebied van inkomensondersteuning in de lokale media;
- publicaties over mogelijkheden op het gebied van re-integratie in de lokale media;
- inventarisatie over toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid van voorzieningen, in samenwerking met instellingen voor mensen met een beperking en de Wmo-raad;
- beleidsnotitie over wonen-welzijn-zorg, in samenwerking met de woningcorporaties;
- evaluatie van subsidie- en welzijnsverordening;
- vereenvoudigen aanvraagprocedures inkomensondersteuning en re-integratie.

Dit wordt nader uitgewerkt in het beleidsplan 2009 – 2012.

Betrokken partijen

- Wmo-raad
- instellingen voor mensen met een beperking
- woningcorporaties

Dit wordt nader uitgewerkt in het beleidsplan 2009 – 2012.

Planning

2008:

- publicaties over inkomensondersteuning in lokale media;
- publicaties over re-integratie in lokale media;
- beleidsnotitie over wonen-welzijn-zorg;
- evaluatie subsidie- en welzijnsverordening;
- nieuw formulier voor aanvragen inkomensondersteuning en re-integratie.

2009:

- starten inventarisatie toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid van voorzieningen en openbare ruimte.

2010:

- beleidsnotitie toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid voorzieningen.

Dit wordt nader uitgewerkt in het beleidsplan 2009 – 2012.

Financiën 2007

Schuldhelpverlening	€ 110.000,--
Minimabeleid	€ 138.500,--
Re-integratie	€ 908.400,--

Hoofdstuk 8 Prestatieveld 6: Individuele specifieke voorzieningen

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: "Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer". Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dat individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op algemene wijze kan vorm geven. Denk bijvoorbeeld aan het CVV, de Regiotaxi Gelderland.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Het gaat hier, in tegenstelling tot prestatieveld 5 waarmee dit prestatieveld nauw is verwant, om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast.

Samenvatting inventarisatie

Bij de inwerkingtreding van de Wmo zijn wij naast het verstrekken van de 'oude' voorzieningen op grond van de Wvg, ook verantwoordelijk geworden voor het verstrekken van hulp bij het huishouden. Het beleid ten aanzien van deze voorzieningen is vastgelegd in de "Beleidsnotitie huishoudelijke verzorging Wmo gemeente Oost Gelre" en nader uitgewerkt in de gemeentelijke Wmo-verordening, het besluit maatschappelijke ondersteuning en het verstrekkingenboek. De beleidsnotitie en gemeentelijke verordening zijn door uw gemeenteraad op 14 september 2006 vastgesteld. Aanvragen voor individuele voorzieningen geschieden via de zorgketten in Groenlo en Lichtenvoorde; daarbij vindt een proces van indicatiestelling plaats, waarbij het compenseren van de beperking(en) uitgangspunt is. De indicatiestelling wordt uitgevoerd door de medewerkers van de zorgketten (eenvoudig) en het CIZ (complex). Via het zorgloket zijn ook andere individuele voorzieningen beschikbaar; hierbij kan gedacht worden aan gehandicaptenparkeerkaarten en personenalarmering. Voor een uitgebreide inventarisatie wordt verwezen naar het onderzoek van Stade Advies.

Doelstelling

Doelstelling van ons beleid met betrekking tot de individuele voorzieningen is het binnen de wettelijke en financiële mogelijkheden verlenen van voorzieningen aan burgers, opdat zij zelfstandig kunnen blijven functioneren en kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijke verkeer. Verder leggen we nadruk op het vergroten van het aanbod aan algemene voorzieningen (zoals maaltijdverzorging, klussendienst, boodschappendienst en rolstoel- en/of scootmobielpools voor personen in instellingen) en zullen we stimuleren dat er meer gebruik gemaakt wordt van algemene voorzieningen.

Acties

Uit de bijeenkomsten met zorgvragers en zorgaanbieders komen de volgende acties naar voren:

- tegengaan niet gebruik van voorzieningen;
- vergroten bekendheid van het aanbod van voorzieningen;
- evalueren huidig beleid en Wmo-verordening, met name verstrekkingenbeleid, in samenwerking met de Wmo-raad;
- onderzoeken tevredenheid cliënten, met aandacht voor de aspecten bureaucratie, kwaliteit van de zorg van HbH en aangepast vervoer.

Resultaten

- publicaties over het aanbod van voorzieningen in de lokale media, in samenwerking met ondersteuningsinstellingen;
- evaluatierapport Wmo-verordening en Wmo-beleid, in samenwerking met de Wmo-raad;

- rapportage tevredenheidonderzoek cliënten.

Betrokken partijen

- Wmo-raad
- ondersteuningsinstellingen
- VNG

Planning

2008:

- publicaties over het aanbod van voorzieningen in de lokale media;
- evaluatie Wmo-verordening en Wmo-beleid;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

2009:

- evaluatie Wmo-verordening en Wmo-beleid;
- publicaties over het aanbod van voorzieningen in de lokale media;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

2010:

- evaluatie Wmo-verordening en Wmo-beleid;
- publicaties over het aanbod van voorzieningen in de lokale media;
- rapport tevredenheidonderzoek cliënten.

Financiën 2007

Hulp bij het huishouden (in natura)	€ 3.051.487,--
Hulp bij het huishouden (pgb)	€ 208.740,--
Wmo-vervoersvoorzieningen	€ 724.350,--
Wmo-rolstoelen	€ 111.870,--
Wmo-woningaanpassingen	€ 358.000,--
Subsidie Tafeltje Dekje	€ 8.168,--
Subsidie klussendienst	€ 5.840,--

Hoofdstuk 9 Prestatieveld 7: Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: “Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang”.

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Het gaat om mensen met veelsoortige problemen rond onder andere huisvesting, financiën, verslaving, psychiatrie en sociaal isolement.

Vrouwenopvang is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld en het beleid ter bestrijding van huiselijk geweld. Vaak gaat het om geweld in huiselijke kring. Er wordt onderscheid gemaakt tussen geestelijk en lichamelijk geweld.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Omdat het hier gaat om mensen met veelsoortige problemen is er een relatie met andere prestatievelden, waaronder prestatievelden 8 (OGGz) en 9 (verslavingsbeleid).

Samenvatting inventarisatie

Taken ten aanzien van maatschappelijke opvang en vrouwenopvang worden regionaal opgepakt en uitgevoerd door de centrumgemeenten Arnhem (vrouwenopvang en huiselijk geweld) en Doetinchem (maatschappelijke opvang).

In de regio is de uitvoering van de maatschappelijke opvang in handen gelegd van Iriszorg. Iriszorg exploiteert opvangvoorzieningen zoals 24-uurs crisisopvang, nachtopvang daklozen, dagopvang daklozen, activiteitenbegeleiding en sociaal pension. De gemeente Doetinchem bekostigt deze opvangvoorzieningen.

Voor de vrouwenopvang is het ASHG van Hera in Arnhem het eerste aanmeldpunt. Van daaruit worden verdere acties uitgezet. De gemeente Arnhem bekostigt deze voorziening. De gemeente Oost Gelre heeft een intentieverklaring getekend, waarin is afgesproken dat zij realisatie van de backoffice en publiciteit verzorgt. De gemeente participeert in het regionale project Huiselijk geweld van de GGD Gelre-IJssel. Voor de inventarisatie wordt verwezen naar het onderzoek van Stade Advies.

Doelstelling

Het zo goed mogelijk bieden van hulp op maat aan klanten die dit nodig hebben. Medewerking verlenen aan de regionale ketensamenwerking van gemeenten en aanbieders op het gebied van maatschappelijke opvang en preventie van huiselijk geweld.

Acties

- deelnemen aan de regionale ketensamenwerking van gemeenten en aanbieders op het gebied van maatschappelijke opvang;
- deelname aan het regionale project Huiselijk geweld;
- realiseren van een backoffice en verzorgen van publiciteit op het gebied van huiselijk geweld.

Voor regionale doelen wordt verwezen naar het regionale OGGZ-beleidskader en –plan van de gemeente Doetinchem.

Resultaten

Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnotitie.

Betrokken partijen

Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnotitie.

Planning

2008:

- gemeentelijke beleidsnotitie.

Financiën 2007

Project Huiselijk geweld

€ 3.344,--

Hoofdstuk 10 Prestatieveld 8: Openbare geestelijke gezondheidszorg

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: “Het bevorderen van OGGz, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen”.

Onder het bieden van OGGz wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als hetgeen in de Wcgv wordt verstaan.

Te weten: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de OGGz, het bereiken en begeleiden van personen in een kwetsbare positie en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de OGGz.

Hiermee is de keten van collectieve preventie van (ernstige) psychosociale problemen, het opsporen en toeleiden naar de zorg en de opvang in één hand en kan optimale samenhang worden nagestreefd.

Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat burgers met psychische en verslavingsproblemen hun weg naar de hulpverlening vinden.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Omdat het hier gaat om mensen met veelsoortige problemen is er een relatie met andere prestatievelden, waaronder prestatievelden 7 (maatschappelijke opvang) en 9 (verslavingsbeleid).

Samenvatting inventarisatie

Taken ten aanzien van OGGz worden regionaal opgepakt en uitgevoerd door de centrumgemeente Doetinchem.

In de regio is de uitvoering van de OGGz in handen gelegd van Radar en GGNet. Zo is er in Groenlo het Inloophuis, waar (ex-)cliënten elkaar kunnen ontmoeten. Het Inloophuis wordt vanuit de Wmo bekostigd. In de regio Achterhoek bestaat tevens een coördinatiepunt multiprobleem, dat door de GGD Gelre-IJssel wordt vormgegeven, waar instellingen complexe situaties met meervoudige problemen kunnen aanmelden.

De gemeente maakt gebruik van het project collectieve preventie ggz van GGNet. Ook de Stichting Cliënteninitiatieven voert projecten uit ten behoeve van (ex-)cliënten.

Voor de inventarisatie wordt verwezen naar het onderzoek van Stade Advies.

Doelstelling

Het zo goed mogelijk bieden van hulp op maat aan klanten die dit nodig hebben. Medewerking verlenen aan de regionale ketensamenwerking van gemeenten en aanbieders op het gebied van OGGz.

Acties

- deelnemen aan de regionale ketensamenwerking van gemeenten en aanbieders op het gebied van de OGGz.

Voor regionale doelen wordt verwezen naar het regionale OGGZ-beleidskader en –plan van de gemeente Doetinchem.

Resultaten

Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnotitie.

Betrokken partijen

Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnotitie.

Planning

2008:

- gemeentelijke beleidsnotitie.

Financiën 2007

Project collectieve preventie ggz	€ 15.851,--
Subsidie Stichting Cliënteninitiatieven	€ 282.714,--

Hoofdstuk 11: Prestatieveld 9: Verslavingsbeleid

Inhoudelijke toelichting

De wettekst van dit prestatieveld luidt: "Het bevorderen van verslavingsbeleid".

Ambulante verslavingszorg omvat activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding ten gevolge van verslaving. De gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om de maatschappelijke zorg op een geïntegreerde manier te verlenen en zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding.

Instellingen voor verslavingszorg worden gefinancierd op grond van de AWBZ. Daarbij gaat het, naast ambulante zorg en methadonverstrekking, ook om klinische zorg: opname in gespecialiseerde klinieken.

Relatie met andere prestatievelden c.q. beleidsterreinen

Omdat het hier gaat om mensen met veelsoortige problemen is er een relatie met andere prestatievelden, waaronder prestatievelden 7 (maatschappelijke opvang) en 8 (OGGz).

Samenvatting inventarisatie

Taken ten aanzien van verslavingsbeleid worden regionaal opgepakt en uitgevoerd door de centrumgemeenten Arnhem en Doetinchem.

In de regio is de uitvoering van het verslavingsbeleid in handen gelegd van Iriszorg. Iriszorg richt zich op ambulante en klinische taken. De gemeente Doetinchem bekostigt deze voorziening. Verder heeft de gemeente Oost Gelre ook te maken met Tactus, een instelling voor verslavingszorg in Zutphen met verslavingsklinieken in de Achterhoek.

De gemeente Oost Gelre participeert in het regionale project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek. Voor de inventarisatie wordt verwezen naar het onderzoek van Stade Advies.

Doelstelling

Het zo goed mogelijk bieden van hulp op maat aan klanten die dit nodig hebben. In het raadsprogramma 2005 – 2009 is opgenomen dat voorkomen van verslaving van groot belang is, waarbij alcoholgebruik een punt van extra zorg is.

Acties

- deelname aan het regionale project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek;
- inzetten van extra middelen ten behoeve van de ambulante verslavingszorg.

Voor regionale doelen wordt verwezen naar het regionale OGGz-beleidskader en –plan van de gemeente Doetinchem.

Resultaten

Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnotitie.

Betrokken partijen

Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnotitie.

Planning

2008:

- gemeentelijke beleidsnotitie..

Financiën 2007

Ambulante verslavingszorg Iriszorg	€ 10.764,--
Project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek	€ 8.189,--

Hoofdstuk 12: Evaluatie

Zoals in de inleiding omschreven hebben we een splitsing gemaakt tussen prestatievelden die worden opgepakt in 2008, opgepakt in 2009 en regionaal worden opgepakt.

Zo hebben we de prestatievelden 2 (jeugd), 3 (informatie) en 4 (vrijwilligers) uitgewerkt met het oog op uitvoering in de periode 2008 – 2011. De overige prestatievelden worden breder uitgewerkt in het Beleidsplan 2009 – 2012. De prestatievelden 7 (maatschappelijke opvang), 8 (OGGz) en 9 (verslavingszorg) worden regionaal opgepakt in de periode 2008 - 2012.

Bij de uitvoering van de voorgenomen acties, die in 2008 in concrete resultaten geconcretiseerd dienen te worden, zullen we de voortgang volgen. Dit betekent dat we op het einde van het jaar 2008 zullen evalueren of de voorgenomen resultaten zijn bereikt. Dit biedt dan tevens een geschikt moment om de resultaten voor 2009 eventueel bij te stellen. Het voornemen is om ieder jaar een tussentijdse evaluatie uit te voeren. Na de looptijd van het beleidsplan Wmo kan het totale beleid worden geëvalueerd.

Uiteraard zullen wij de Wmo-raad nauw bij dit proces betrekken.

Lijst met afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
ASHG	Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BOA	Buitengewoon Opsporings Ambtenaar
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GPK	Gehandicaptenparkeerkaart
HALT	Het ALTERNatief
IPO	Inter Provinciaal Overleg
JAT	Jeugdzorg Advies Team
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JIP	JongerenInformatiePunt
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PGB	Persoonsgebonden budget
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaters
RMO	Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling
SCT	School Consultatie Team
VIP	Vrijwilligers Informatie Punten
VIT	Vrijwillige Intensieve Thuiszorg en Mantelzorg
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
Wcpv	Wet collectieve preventie volksgezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten
Wwb	Wet werk en bijstand

Bijlagen

Bijlage 1 Samenvatting scenario's Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling

Scenario A. De gemeente aan het roer.

In dit scenario gaat het erom dat de gemeente de maatschappelijke participatie op gang brengt of bevordert en zich richt op de kwetsbare burger. Deze burger moet onderdak hebben, zelfstandig kunnen wonen en mobiel zijn. De kwetsbare burger moet krachtiger en zelfstandiger worden. Daar hoort een integraal beleid bij omdat alles in samenhang wordt gezien. Wonen, werken, winkelen, sport, vrije tijd, onderwijs, inkomen, zorg, vervoer en dergelijke horen bij elkaar. Dit kan bijdragen aan het versterken van de netwerken van mensen, waardoor de burger kan deelnemen aan de samenleving. Het beleid wordt breed en integraal georganiseerd. Het bevorderen van sociale samenhang in buurten en wijken staat voorop.

De rol van de gemeente is om initiatief te nemen en bijvoorbeeld te bepalen waar de kwetsbare burgers zijn. De gemeente voert de regie door met instellingen, organisaties en belangenverenigingen te spreken over de gewenste richting. De gemeente zorgt voor samenhang tussen de verschillende sectoren en stimuleert de samenwerking van de sectoren door bijvoorbeeld in de contracten samenwerking af te dwingen met subsidies. Om helder te krijgen wat de behoefte van de burger is moet de gemeente gaan investeren. Misschien zijn onderzoeken nodig, maar men kan ook burgers direct benaderen via 'outreaching' werken, bijvoorbeeld door ouderenbezoek. De samenhang moet ervoor zorgen dat de drempels niet te hoog zijn.

Er moet één aanspreekpunt zijn via een meldpunt voor de telefoon en een loket bij de gemeente. Via dit ene aanspreekpunt moet toegang worden verkregen tot alle voorzieningen. Deskundige medewerkers maken een ondersteuningsplan op maat. Om dit te bereiken moet de gemeente investeren in haar personeel dat deskundig is, problemen kan inschatten, goed inzicht heeft in het aanbod van voorzieningen en bereid is mee te denken over oplossingen op het terrein van leefbaarheid in de wijken. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen de eisen van alle burgers en de ondersteuning van de meest kwetsbare burgers.

De professionele aanbieders moeten de integrale aanpak en samenwerking onderschrijven. De RMO kiest voor aanbesteding. Thuiszorg bijvoorbeeld is aanbesteed aan drie of vier organisaties. Met deze organisaties kunnen afspraken worden gemaakt. Om de continuïteit te waarborgen moeten meerjarige contracten worden afgesloten.

Van de burgers wordt verwacht dat zij participeren en dat zij actief meedenken. Wordt er bijvoorbeeld een avond georganiseerd om te bespreken wat de gemeente moet gaan doen, dan mag de gemeente verwachten dat er veel burgers aanwezig zijn en dat de burgers meepraten. Men moet ervoor zorgen dat burgers niet in een sociaal isolement terechtkomen. De 'noaberhulp' is in de Achterhoek nog steeds actief. Er kan gebruik worden gemaakt van protocollen met bijvoorbeeld woningcorporaties. Indien de huur niet wordt betaald, is dat een signaal waarop de woningcorporaties direct actie kunnen ondernemen. Dat moet ertoe leiden dat met burgers wordt besproken of er problemen zijn. Er moet geen scheiding zijn tussen de verschillende afdelingen, zodat men tot creatieve samenwerkingsverbanden komt. De gemeente moet dat waarderen en stimuleren.

De risico's bij dit scenario zijn de hoge kosten die kunnen ontstaan indien de gemeente zich voor alles verantwoordelijk voelt, de mogelijke bemoeizucht van de gemeente en de mogelijkheid dat de continuïteit in gevaar komt door wisselingen in het college.

Scenario B. Stuurman van je eigen leven.

Hierbij moeten mensen met een beperking zelf kunnen sturen en hun leven regelen. De algemene voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk zijn, bijvoorbeeld met rolstoelen. Nieuwe gebouwen moeten rolstoeltoegankelijk zijn en er moet een invalidentoilet aanwezig zijn. Ook thuiszorg en dergelijke moet voor iedereen toegankelijk zijn. Centraal staat dat de gemeente ervoor zorgt dat de burger de regie zelf kan voeren en dat de gemeente de burger daarbij helpt. In dit scenario wordt gesproken over inkluderend beleid, wat betekent dat iedereen bij alle voorzieningen terecht kan. Dat geldt dus ook voor de gehandicapten. De gemeente verstrekt een participatiebudget dat de burger naar eigen inzicht kan besteden, zodat er wordt aangesloten bij zijn levensbehoeften en persoonlijke situatie. Het participatiebudget is vergelijkbaar met een PGB, alleen zonder gedetailleerde verantwoording over de besteding van het budget. Er kunnen zelfregiecentra worden opgezet. Dit zijn zelfhulpgroepen en netwerken, zoals patiëntenverenigingen, waar kennis en kunde aanwezig zijn waarvan iedereen gebruik kan maken door lid te worden. Vanuit deze centra kan ook met hulpverlenende instanties worden gesproken. De gemeente moet zorgen voor een vangnet voor zorgmijders. Dit blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente.

De rol van de professionele aanbieders wordt bepaald door de houders van de participatiebudgetten, die hun geld besteden en zo invloed krijgen op het aanbod van woon-, welzijn- en zorgdiensten. Dit leidt tot een meer divers aanbod. De budgethouders worden opdrachtgevers van de aanbieders. De zelfregiecentra kunnen ook aanbieders zijn. Daar kan ook juridische ondersteuning worden gegeven. De risico's bij dit scenario zijn dat het moeilijk is om het inkluderende beleid vorm te geven, omdat de gemeente niet overal zeggenschap over heeft. Daarnaast bestaat het gevaar dat de zelfregiecentra institutionaliseren en een verlengstuk van de gemeente worden. De zelfregiecentra moeten onafhankelijk blijven, maar wel rugdekking krijgen van de gemeente om te kunnen functioneren. Versnippering van de aanbieders is een gevaar waardoor het lastig is om de kwaliteit blijvend te waarborgen. Verder is het zo dat niet iedereen een budget kan beheren, zoals verstandelijk gehandicapten. Dan zal een vertegenwoordiger werkzaam zijn. De vraag is of de burger wel goed wordt vertegenwoordigd, of dat de vertegenwoordiger vanuit zijn eigen perspectief handelt.

Scenario C. De burger en zijn netwerken.

In dit scenario ligt het primaat bij de verbanden van burgers en zijn er variaties mogelijk. Initiatieven worden beloond en men gaat uit van de kracht van de samenleving. In een wijk, een buurt, een dorp zit veel eigen kracht. Mensen kunnen veel zelf en hebben soms alleen een steuntje in de rug nodig. Er is een ondergrens voor de algemene voorzieningen waarvoor de gemeente verantwoordelijk blijft. Mensen mogen bijvoorbeeld geen honger lijden of dagen eenzaam in hun huis zitten. Dit scenario gaat ook uit van het vertrouwen in de burger.

De gemeente moet randvoorwaarden scheppen door ontmoetingsruimten te creëren in de vorm van wijkcentra, dorpshuizen en dergelijke. Men kan hiervoor ook bijvoorbeeld een voetbalkantine gebruiken. Daarnaast moet de gemeente zorgen voor een goede openbare ruimte en moet de gemeente investeren in actieve burgers en actieve groepen burgers.

De toegang tot individuele voorzieningen kan eventueel via een indicatieprocedure verlopen.

Er zijn mensen die verenigingen en verbanden van burgers helpen en ondersteunen. De professionele aanbieders staan ten dienste van de burgers. Spreker wijst erop dat in het verleden veel professionele aanbieders de goedbedoelde gedachte hadden dat professionele aanbieders weten wat goed is voor de burgers. De activiteiten van de professionals zijn aanvullend op de activiteiten die door de burgers worden ontplooid in wijkcomités of buurtschappen. Men kijkt naar wat de burger zelf kan en probeert de burger dat zelf te laten doen. In eerste instantie moet de actie bij de burgers zelf worden neergelegd. De burger moet worden geholpen om zelf zijn problemen op te lossen. Het initiatief wordt bij de verbanden van burgers gelegd. De gemeente moet voorwaarden scheppen zodat burgers elkaar kunnen ontmoeten en verbanden creëren.

De risico's bij dit scenario zijn dat er grote lokale verschillen kunnen ontstaan. In de ene buurt kan men erg actief zijn en allerlei zaken voor elkaar krijgen, terwijl in een andere buurt nauwelijks iets gebeurt. Burgers kunnen worden uitgesloten en de vraag is wie daar zicht op heeft. Mondige burgers staan op de voorgrond en zullen het meeste krijgen als men niet oppast. Het gevaar bestaat dat er bevoogding tussen burgers optreedt, vooral bij onderlinge hulpverlening. De eerdergenoemde bevoogdende houding van professionele aanbieders kan ook bij burgers optreden. De RMO wijst erop dat de verbanden tussen autochtonen en allochtonen verschillend zijn.

Verslag van de bijeenkomst over de ontwikkeling van een visie op de maatschappelijke ondersteuning in de gemeente Oost Gelre, gehouden op maandag 23 april 2007

- Voorzitter** : De heer C. Klein Heerenbrink van Spectrum, Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Gelderland
- Raadsgriffier** : Mevrouw M.A.H. Heffels
- Aanwezige raadsleden** : **CDA**: Mevrouw W.C.M. Schut-Geerligts en de heren J.B.M. Hoenderboom, H.A.C.M. Krabben, F.J. van Lochem, N.H.A.M. Rensing, H.J. Rotink en H.A. Waalderbos
OOG: Mevrouw M.J.W. Buijs-Kolkman en de heer J.W.H. Bongers
PvdA: De heren G.J. Bannink, F.J.M. Feliks en R.M.J. Klein-Tank
VVD: Mevrouw J.M. te Plate-Hendriks en de heren R.W.R. Brüning en F.A.G. Ticheloven
GGP/D66: De heer R. van der Meulen
- Overige aanwezigen** : Vertegenwoordigers van belangenverenigingen
Vertegenwoordigers van de Wmo-raad
Wethouder ir. H.W. Gerrits
Ambtenaren van de gemeente Oost Gelre
- Notulist** : De heer J.P.P.A. Wijnen (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

Namens de gemeenteraad heet de heer Krabben de aanwezigen welkom. De gemeenteraad moet beleid maken voor de Wmo en wil daarom graag weten wat er op dat gebied in de gemeente leeft. Spreker geeft het woord aan de heer Klein Heerenbrink, die de avond zal leiden.

De voorzitter zal over de belangrijkste zaken van de Wmo een inleiding verzorgen. Daarna gaan de aanwezigen in vier groepen discussiëren over de argumenten voor en de argumenten tegen bepaalde zaken in de Wmo. Vervolgens vindt er gezamenlijk een bespreking plaats over wat er in de groepen naar voren is gekomen.

De aanwezigen moeten bekijken hoe de gemeente op de Wmo moet insteken. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van drie scenario's die door de Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) zijn gemaakt. Deze scenario's zijn ontwikkeld om in dit soort bijeenkomsten na te denken over de rol van de gemeente, de burger en de professionele instellingen bij de uitvoering van de Wmo. Vanavond gaat het om de basishouding die de gemeente moet aannemen, waarop ambtenaren een beleidsplan gaan schrijven.

Een hand-out van de presentatie wordt later uitgereikt.

2. Presentatie Wmo

De voorzitter verzorgt een powerpointpresentatie over de Wmo en legt uit dat de Wmo een participatiewet is. Van de burger wordt verwacht dat hij de samenleving mee ondersteunt. De eigen verantwoordelijkheid van de individuele burger wordt benadrukt. Het gaat erom dat de burger eerst zichzelf moet helpen. Als de burger dat niet kan, moet worden bekeken of gezinsleden en familieleden kunnen helpen. Vervolgens kunnen vrijwilligers en mantelzorgers worden ingeschakeld om te helpen. Pas als dat niet lukt, komt de burger bij de professionele instellingen terecht. Bij de indicatie voor toekenning van bijvoorbeeld thuiszorg worden deze stappen al genomen.

De Wmo is voor een deel een compensatiewet. Als de burger beperkingen heeft om deel te nemen aan de samenleving, moet de lokale overheid ervoor zorgen dat er middelen ter beschikking worden gesteld. Dat gaat van voorzieningen in het huishouden en het verplaatsen in en om de woning met bijvoorbeeld een scootmobiel, tot voorzieningen om aansluiting te krijgen op het openbaar vervoer. Het meest lastige voor de gemeenten is dat ervoor moet worden gezorgd dat men sociale contacten kan onderhouden en dat mensen elkaar kunnen ontmoeten.

De negen prestatievelden van de Wmo zijn:

1. *Bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorp, wijk en buurt.* Met andere woorden, hoe men met elkaar omgaat en hoe men elkaar kan helpen.
2. *Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen en ouders met opgroeien en opvoeden.* Hiervoor bestaan opvoedings- en ondersteuningsprogramma's zoals voorschoolse opvang en de brede school.
3. *Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.* Burgers moeten bij één loket terecht kunnen. De gemeenten hebben een informatieplicht, maar dit kan ook worden uitbesteed.
4. *Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.* Deze personen moeten worden ondersteund en men moet ervoor zorgen dat zij hun werk kunnen doen. Hier ligt een verantwoordelijkheid voor de gemeente.
5. *Bevorderen van maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van mensen met beperkingen of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem.* Het betreft de burgers die buiten de boot dreigen te vallen. Meestal besteedt de gemeente dit uit aan grotere instellingen.
6. *Verlenen van voorzieningen ten behoeve van doelen en doelgroepen uit prestatieveld 5.* Hierbij moet worden gedacht aan rolstoelen en dergelijke.
7. *Bieden van maatschappelijke opvang.* Bij dit veld kan men denken aan de opvang van zwervers en maatschappelijk onaangepaste personen, maar men kan ook denken aan sociale pensions en vrouwenopvang.
8. *Bevorderen openbare geestelijke gezondheidszorg.* Voorbeelden hiervan zijn de GGZ en dergelijke instellingen.
9. *Voeren van verslavingsbeleid.* Het gaat hierbij onder andere om drugs- en alcoholverslaafden.

De gemeente moet aan al deze prestatievelden aandacht besteden.

De RMO stelt dat burgers moeten meedoen aan activiteiten, dat zij moeten meehelpen als vrijwilliger of mantelzorger en dat zij mede vorm moeten geven aan het beleid via inspraak en een actief burgerschap. De RMO heeft daarvoor drie scenario's ontwikkeld en ieder scenario op zes elementen uitgewerkt.

Scenario 1. *De gemeente aan het roer.*

De voorzitter wijst erop dat het er in dit scenario om gaat dat de gemeente de maatschappelijke participatie op gang brengt of bevordert en zich richt op de kwetsbare burger. Deze burger moet onderdak hebben, zelfstandig kunnen wonen en mobiel zijn. De kwetsbare burger moet krachtiger en zelfstandiger worden. Daar hoort een integraal beleid bij omdat alles in samenhang wordt gezien. Wonen, werken, winkelen, sport, inkomen, zorg en dergelijke horen bij elkaar.

De rol van de gemeente is om initiatief te nemen en bijvoorbeeld te bepalen waar de kwetsbare burgers zijn. De gemeente voert de regie door met instellingen, organisaties en belangenverenigingen te spreken over de gewenste richting. De gemeente zorgt voor samenhang tussen de verschillende sectoren en stimuleert de samenwerking van de sectoren door bijvoorbeeld in de contracten samenwerking af te dwingen met subsidies. Om helder te krijgen wat de behoefte van de burger is moet de gemeente gaan investeren. Misschien zijn onderzoeken nodig, maar men kan ook burgers direct benaderen. Dit kan bijvoorbeeld door ouderenbezoek. De samenhang moet ervoor zorgen dat de drempels niet te hoog zijn. Er moet één aanspreekpunt zijn via een meldpunt voor de telefoon en een loket bij de gemeente. Via dit ene aanspreekpunt moet toegang worden verkregen tot alle voorzieningen. Deskundige medewerkers maken een ondersteuningsplan op maat. Om dit te bereiken moet de gemeente investeren in haar personeel dat deskundig moet zijn en problemen moet kunnen inschatten. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen de eisen van alle burgers en de ondersteuning van de meest kwetsbare burgers. De professionele aanbieders moeten de integrale aanpak en samenwerking onderschrijven. De RMO kiest voor aanbesteding. Thuiszorg bijvoorbeeld is aanbesteed aan drie of vier organisaties. Met deze organisaties kunnen afspraken worden gemaakt. Om de continuïteit te waarborgen moeten meerjarige contracten worden afgesloten.

Van de burgers wordt verwacht dat zij participeren en dat zij actief meedenken. Wordt er bijvoorbeeld een avond georganiseerd om te bespreken wat de gemeente moet gaan doen, dan mag de gemeente verwachten dat er veel burgers aanwezig zijn en dat de burgers meepraten. Men moet ervoor zorgen dat burgers niet in een sociaal isolement terechtkomen. Spreker wijst op de 'noaberhulp' die in de Achterhoek nog steeds actief is. Er kan gebruik worden gemaakt van protocollen met bijvoorbeeld woningcorporaties. Indien de huur niet wordt betaald, is dat een signaal waarop de woningcorporaties direct actie kunnen ondernemen. Dat moet ertoe leiden dat met burgers wordt besproken of er problemen zijn. Er moet geen scheiding zijn tussen de verschillende afdelingen, zodat men tot creatieve samenwerkingsverbanden komt. De gemeente moet dat waarderen en stimuleren.

De risico's bij dit scenario zijn de hoge kosten die kunnen ontstaan indien de gemeente zich voor alles verantwoordelijk voelt, de mogelijke bemoeizucht van de gemeente en de mogelijkheid dat de continuïteit in gevaar komt door wisselingen in het college.

Een van de aanwezigen vraagt hoe lang de meerjarencontracten op dit moment worden aangegaan en of die voor thuiszorg zijn vastgesteld. Het antwoord luidt dat de contracten worden afgesloten voor twee jaar met een mogelijke verlenging van twee keer een jaar.

Scenario 2. *Stuurman van je eigen leven.*

Hierbij wijst de voorzitter erop dat mensen met een beperking zelf moeten kunnen sturen en hun leven regelen. De algemene voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk zijn, bijvoorbeeld met rolstoelen. Nieuwe gebouwen moeten rolstoeltoegankelijk zijn en er moet een invalidentoilet aanwezig zijn. Ook thuiszorg en dergelijke moet voor iedereen toegankelijk zijn. Centraal staat dat de gemeente ervoor zorgt dat de burger de regie zelf kan voeren en dat de gemeente de burger daarbij helpt. In dit scenario wordt gesproken over inkluderend beleid, wat betekent dat iedereen bij alle voorzieningen terecht kan. Dat geldt dus ook voor de gehandicapten. De gemeente verstrekt een participatiebudget, dat de burger naar eigen inzicht kan besteden. Er kunnen zelfregiecentra worden opgezet. Dit zijn zelfhulpgroepen, zoals patiëntenverenigingen, waar kennis en kunde aanwezig zijn waarvan iedereen gebruik kan maken door lid te worden. Vanuit deze centra kan ook met hulpverlenende instanties worden gesproken. De gemeente moet zorgen voor een vangnet voor zorgmijders. Dit blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente.

De rol van de professionele aanbieders wordt bepaald door de houders van de participatiebudgetten, die hun geld besteden. De budgethouders worden opdrachtgevers van de aanbieders. De zelfregiecentra kunnen ook aanbieders zijn. Daar kan ook juridische ondersteuning worden gegeven.

De risico's bij dit scenario zijn dat het moeilijk is om het inkluderende beleid vorm te geven, omdat de gemeente niet overal zeggenschap over heeft. Daarnaast bestaat het gevaar dat de zelfregiecentra institutionaliseren en een verlengstuk van de gemeente worden. De zelfregiecentra moeten onafhankelijk blijven, maar wel rugdekking krijgen van de gemeente om te kunnen functioneren. Versnippering van de aanbieders is een gevaar waardoor het lastig is om de kwaliteit blijvend te waarborgen. Verder is het zo dat niet iedereen een budget kan beheren, zoals verstandelijk gehandicapten. Dan zal een vertegenwoordiger werkzaam zijn. De vraag is of de burger wel goed wordt vertegenwoordigd, of dat de vertegenwoordiger vanuit zijn eigen perspectief handelt.

Scenario 3. *De burger en zijn netwerken.*

Spreker maakt duidelijk dat in dit scenario het primaat bij de verbanden van burgers ligt en dat er variaties mogelijk zijn. Initiatieven worden beloofd en men gaat uit van de kracht van de samenleving. In een wijk, een buurt, een dorp zit veel eigen kracht. Mensen kunnen veel zelf en hebben soms alleen een steuntje in de rug nodig. Er is een ondergrens voor de collectieve voorzieningen waarvoor de gemeente verantwoordelijk blijft. Mensen mogen bijvoorbeeld geen honger lijden of dagen eenzaam in hun huis zitten. Dit scenario gaat ook uit van het vertrouwen in de burger.

De gemeente moet randvoorwaarden scheppen door ontmoetingsruimten te creëren in de vorm van wijkcentra, dorpshuizen en dergelijke. Men kan hiervoor ook bijvoorbeeld een voetbalkantine gebruiken. Daarnaast moet de gemeente zorgen voor een goede openbare ruimte en moet de gemeente investeren in actieve burgers en actieve groepen burgers.

De toegang tot individuele voorzieningen kan eventueel via een indicatieprocedure verlopen.

Een van de aanwezigen vraagt welke voorzieningen hier worden bedoeld. De voorzitter antwoordt dat dit fysieke voorzieningen kunnen zijn zoals een rolstoel, maar ook een scootmobiel voor een groep bejaarden. Hetzelfde geldt voor de hulpverlening.

Over de rol van de aanbieders zegt de voorzitter dat er mensen zijn die verenigingen en verbanden van burgers helpen en ondersteunen. De professionele aanbieders staan ten dienste van de burgers. Spreker wijst erop dat in het verleden veel professionele aanbieders de goedbedoelde gedachte hadden dat professionele aanbieders weten wat goed is voor de burgers. De activiteiten van de professionals zijn aanvullend op de activiteiten die door de burgers worden ontplooid in wijkcomité's of buurtschappen. Men kijkt naar wat de burger zelf kan en probeert de burger dat zelf te laten doen. In eerste instantie moet de actie bij de burgers zelf worden neergelegd. De burger moet worden geholpen om zelf zijn problemen op te lossen. Het initiatief wordt bij de verbanden van burgers gelegd. De gemeente moet voorwaarden scheppen zodat burgers elkaar kunnen ontmoeten en verbanden creëren.

De risico's bij dit scenario zijn dat er grote lokale verschillen kunnen ontstaan. In de ene buurt kan men erg actief zijn en allerlei zaken voor elkaar krijgen, terwijl in een andere buurt nauwelijks iets gebeurt. Burgers kunnen worden uitgesloten en de vraag is wie daar zicht op heeft. Mondige burgers staan op de voorgrond en zullen het meeste krijgen als men niet oppast. Het gevaar bestaat dat er bevoogding tussen burgers optreedt, vooral bij onderlinge hulpverlening. De eerdergenoemde bevoogdende houding van professionele aanbieders kan ook bij burgers optreden. De RMO wijst erop dat de verbanden tussen autochtonen en allochtonen verschillend zijn.

Spreker vat de drie scenario's als volgt samen:

1. *De gemeente aan het roer. De gemeente moet de burger die ondersteuning nodig heeft, zoeken en opzoeken, bij de hand nemen, de weg wijzen en uiteindelijk helpen zichzelf te kunnen redden.*
2. *Stuurman van je eigen leven. De vragende burger regisseert zelf en zoekt vooral steun, kennis en hulp bij lotgenoten.*
3. *De burger en zijn netwerken. De burger krijgt en zoekt vooral ondersteuning vanuit sociale verbanden: familie, buurt, verenigingen en dergelijke.*

3. Discussie in groepen en presentatie van de standpunten

De voorzitter merkt op dat de groep aanwezigen bestaat uit raadsleden, ambtenaren, vertegenwoordigers van de Wmo-raad van de gemeente, veel vertegenwoordigers van belangenorganisaties en een vertegenwoordiger van een professionele aanbieder. Hij vraagt de aanwezigen om vanuit de eigen praktijk en vanuit de eigen maatschappelijke positie een vertaling te maken van de scenario's en aan te geven hoe men zou willen dat de gemeente optreedt. Men moet aangeven waar men zich het beste bij thuisvoelt. Daarover zal in vier groepen worden gediscussieerd en spreker vraagt om daarbij de voor- en nadelen van de verschillende scenario's te betrekken. Spreker wijst erop dat is afgesproken dat de raadsleden zich in de groepsbespreking op de achtergrond houden. Het gaat in de discussie om de meningen van de overige aanwezigen.

De aanwezigen worden in vier discussiegroepen ingedeeld.

Tijdens de groepsdiscussie wordt onder meer de noaberhulp besproken, waarbij een relatie wordt gelegd naar de veranderde samenleving en het vrijwilligerswerk. Er wordt gesteld dat de Wmo niets anders is dan een bezuiniging die door het Rijk is opgelegd. Daarbij wordt erop gewezen dat het mogelijk is dat er nadelige gevolgen ontstaan voor de hulpvragers. Of de regie bij de gemeente moet liggen of bij het individu is onderwerp van uitvoerige discussie, waarbij argumenten voor en tegen worden gewisseld. Over de verhouding tussen de kwaliteit van de zorg en de prijs die bij aanbesteding wordt bedongen wordt gesteld dat vaak alleen naar de prijs wordt gekeken. De mogelijkheid om een participatiebudget te krijgen, wordt vergeleken met het PGB uit de Wvg. De drie scenario's worden uitvoerig besproken, waarna wordt geprobeerd om tot een groepsstandpunt te komen. De aanwezigen spreken ook over het gevaar dat mensen in een isolement terecht komen. Een van de aanwezigen stelt voor om een meldpunt in te stellen waar iedereen personen of gezinnen kan aanmelden waarvan wordt vermoed dat er problemen zijn. Bij de bespreking van de prestatievelden wordt opgemerkt dat alle goede regelingen die er nu zijn, moeten worden behouden. Er wordt opgemerkt dat er mogelijk een verslechtering optreedt voor de zorgvragers, omdat er meer stappen moeten worden genomen dan voorheen. Men moet duidelijk maken waar de zorgvrager terecht kan.

Na de groepsdiscussie vraagt de voorzitter of de groepsleiders kunnen aangeven of er een scenario is waar de voorkeur naar uitgaat of dat er een scenario is dat totaal wordt afgewezen.

In groep vier heeft men een voorkeur voor scenario 2 en scenario 3. De gemeente moet zich terughoudend opstellen. De gemeente moet wel beleid maken, maar de uitvoering aan anderen overlaten. Organisaties moeten signaleren dat mensen niet buiten de boot vallen en daarvoor moet de gemeente verantwoordelijk blijven. De verantwoordelijkheid moet meer bij de burger zelf en zijn sociale verbanden liggen.

Kernpunt in groep twee is dat mensen die de regie niet zelf kunnen voeren of de hulpvraag niet zelf kunnen stellen, moeten worden geholpen door initiatieven te nemen. Bepaalde groepen zijn niet in staat om zelf de regie over hun eigen leven te voeren. De overheid zal deze groepen moeten ondersteunen en zal aandacht moeten hebben voor signalen die worden afgegeven.

In groep een is geconstateerd dat men eraan moet werken om mensen te leren de regie te nemen. Men moet voldoende informatie geven om mensen te leren hoe zij zelf de regie kunnen nemen. In de groep

werd voorgesteld om in een gids specifieke onderwerpen te publiceren. Ook werd geconstateerd dat het problemen oplevert indien de gemeente alles op zich neemt, dus moet de regie meer bij de burgers worden gelegd. In deze groep neigt men naar een combinatie van de scenario's.

Uit de discussie in groep drie bleek dat het zwaartepunt bij scenario 1 wordt gelegd, direct gevolgd door scenario 2 en dat scenario 3 het laagste scoorde. De groep is van mening dat de zwakste groepen de beste ondersteuning nodig hebben en dan komt men bij scenario 1 terecht.

De voorzitter concludeert dat de groepen die de regie niet zelf kunnen voeren, voortdurend in beeld moet blijven en dat men ogen en oren open moet houden voor die groepen. Ook sociale verbanden hebben de taak om te signaleren. De gemeente moet de organisaties de mogelijkheid geven om hun boodschap te ventileren. Daarvoor moet men samen iets creëren. Men moet een manier vinden om vast te stellen welke groep de regie niet zelf kan voeren en daarvoor moeten criteria worden vastgesteld. Een grens is moeilijk vast te stellen en daarover moet men discussiëren. Spreker vraagt of er nog andere bevindingen zijn.

In groep een is gesproken over de noaberplicht en werd gevraagd hoe actueel de noaberplicht nog is. Mensen zijn druk met sociale contacten en kunnen niet meer zo gemakkelijk een structureel beroep doen op de omgeving en op de familie. Ook in groep vier is de noaberplicht besproken en is geconstateerd dat de noaberplicht lager scoort dan men denkt. Men heeft te weinig tijd meer voor anderen door de individualisering van de samenleving, die ook in de Achterhoek is doorgedrongen.

De voorzitter vraagt hoe dat rijmt met de keuze van groep vier voor scenario 2 en 3. De woordvoerder van groep vier antwoordt dat de groep zich bij de keuze heeft laten leiden door de organisaties die aanwezig zijn om hulp te kunnen bieden, zoals buurtverenigingen en dergelijke. Noaberhulp wordt vaak door de buurman gegeven, maar noaberhulp is niet meer zo vanzelfsprekend als vroeger.

De woordvoester van groep twee stelt dat in de groep naar voren is gekomen dat de noaberhulp steeds meer door vrijwilligers wordt overgenomen. In Lichtenvoorde zijn veel mensen actief in het vrijwilligerswerk. Men maakt zich zorgen over het gegeven dat er steeds minder VUT'ers bijkomen en dat de groep die hulp nodig heeft, groeit. De vraag is wie straks het vrijwilligerswerk gaat doen. Een lid van de groep vult aan dat men het positief vindt dat de gemeente stimuleert dat maatschappelijke verbanden meer zelf gaan doen. Men moet oog hebben voor de realiteit dat er veel tijd wordt besteed aan het werk om bijvoorbeeld de hypotheek te kunnen aflossen. De vraag is wat er voor de maatschappelijke verbanden nog overblijft. De gemeente moet faciliterend en subsidiërend optreden naar de vrijwilligers.

In een andere groep is over scenario drie de vraag gesteld in hoeverre men de medeburger verantwoordelijk kan houden voor de zorg. Vrijwilligers mogen de professionele zorg niet vervangen. De hulpverlening moet niet afhankelijk worden gemaakt van vrijwilligers. Vrijwilligers kunnen wel een aanvulling zijn op de professionele hulp.

Groep een heeft besproken dat de gemeente een stimulerende rol moet blijven vervullen voor het vrijwilligerswerk.

De voorzitter concludeert dat het vrijwilligerswerk een prominente plaats moet krijgen in de nota van de gemeente over de Wmo. Spreker vraagt of de raadsleden het gevoel hebben dat zij door deze discussie zijn geholpen om een keuze te maken.

De woordvoerder van groep een is van mening dat de keuze vanavond niet zo belangrijk is. In de groep is stilgestaan bij de positie van de zelfregiecentra. Daarbij werd de vraag gesteld hoe mensen kunnen worden ondersteund bij het zoeken naar hulp. Ook heeft de groep zich afgevraagd hoe een zelfregiecentrum zich verhoudt tot het Wmo-loket. Dat is een belangrijk discussiepunt indien wordt overwogen om een zelfregiecentrum op te richten.

In groep vier is gesteld dat de kwaliteit met de nieuwe Wmo niet mag worden verminderd. De gemeente moet niet alle negen prestatievelden tegelijk oppakken, maar de gemeente moet uit de prestatievelden een keuze maken.

Door groep drie werd sturing door de gemeente hoog gewaardeerd. De gemeente stuurt op de benodigde processen. De autonome sturing door individuen wordt lager gewaardeerd. Sturing overlaten aan initiatieven van groeperingen zelf heeft het laagste gescoord.

Groep twee heeft geen keuze gemaakt voor een van de scenario's. Wel is de achterliggende filosofie genuanceerd besproken en is bekeken hoe de overheid daarin moet optreden. De woordvoerder vindt dat hij veel heeft gehoord en dat hij daar de grote lijnen uit kan halen die goed moeten worden geregeld. Over scenario 1 stelt de groep dat de politieke verhoudingen bepalen welke mogelijkheden er zijn. Ideologische verschillen moeten worden uitbannen. Het belangrijkste is dat er continuïteit is en dat de uitvoering breed wordt gedragen.

In groep een is opgemerkt dat in de kleine kernen vaak een openbare ruimte ontbreekt waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Daar moet men iets aan gaan doen.

De voorzitter wijst erop dat het een taak is van de gemeente om daarvoor te zorgen indien men de sociale verbanden belangrijk vindt. Dit geldt ook voor de kleine kernen.

In groep een is naar voren gekomen dat de gemeente zich moet realiseren dat het voor mensen met een verstandelijke handicap belangrijk is dat zij leesbare informatie krijgen. Men wil geen moeilijke folders en websites, maar men wil informatie die is toegerust op de doelgroep. Dat moet voor de gemeente een uitgangspunt zijn.

De woordvoerder van groep vier merkt op dat het belangrijk is dat voorzieningen ten aanzien van de vergrijzing goed in beeld worden gebracht.

De voorzitter wijst erop dat de aanwezige ambtenaren verslagen maken van de groepsbesprekingen en deze beoordelen vanuit hun eigen vakgebied. De notities van de raadsleden en de verslagen van de ambtenaren worden verwerkt in een beleidsnota.

Spreker geeft het woord aan wethouder Gerrits, die de bijeenkomst zal afronden.

4. Afronding/sluiting

Wethouder Gerrits merkt op dat er heel veel onderwerpen zijn besproken, waarbij het vooral over vraaggerichte zaken is gegaan. Hij is ervan overtuigd dat er veel is aangedragen dat in de beleidsvisie wordt beschreven. Voor 1 juli 2007 zal de gemeente de zorgvragers en de zorgaanbieders benaderen om per prestatieveld te inventariseren wat er leeft. Alle informatie wordt verwerkt in een notitie die aan de gemeenteraad wordt aangeboden. De gemeenteraad moet een beleidskader vaststellen voor de komende vier jaar. Spreker heeft de indruk dat er een behoorlijk draagvlak wordt ontwikkeld voor de beleidsvisie. Het college probeert om de notitie in het najaar van 2007 gereed te hebben zodat de vaststelling door de gemeenteraad voor de jaarwisseling kan plaatsvinden.

De wethouder bedankt iedereen voor hun inbreng, in het bijzonder de gespreksleider die de moeilijke materie voor het voetlicht heeft gebracht. Hij hoopt dat het college kan rekenen op de verdere inbreng van de aanwezigen.

Spreker wenst allen wel thuis en sluit de bijeenkomst om 22.05 uur.

Bijlage 3 Samenvatting opmerkingen scenario's 1 t/m 3 bijeenkomst visieontwikkeling Wmo d.d. 23 april 2007

Scenario 1. De gemeente is verantwoordelijk

- integrale/brede aanpak op zich goed;
- de gemeente zegt hoe het moet, legt teveel op;
- gemeente is eigenlijk dienstverlener;
- vraag burger moet beantwoord worden;
- burger moet probleem kwijt kunnen;
- dit scenario maakt de burger onmondig;
- regenteske houding gemeente;
- bemoeial;
- werk vrijwilligers wordt uitgehold;
- er wordt teveel voor de mensen gedacht;
- zelfstandigheid wordt uitgehold;
- alleen mensen aan de hand nemen als het echt nodig is;
- erg duur!
- systeem is kwetsbaar;
- gemeente is allesbepalend, dus politieke verhouding in raad erg bepalend voor Wmo-beleid;
- eigenlijk zou je ideologische verschillen een beetje moeten uitbannen;
- continuïteit moet voorop staan;
- stuk bezuiniging door staatssecretaris;
- noaberhulp meer de boer op; mens is meer individu; sommigen geen contact;
- rol van gemeente belangrijk in sturing; veel mogelijkheden kennen we niet;
- wij als individu willen zelf regie zo lang mogelijk blijven voeren;
- wij doen alles eerst aflopen dan gemeente;
- gemeente eerst naar kwaliteit kijken; hebben nu vooral naar prijs gekeken!;
- gemeente is als eerste verantwoordelijk; uitvoering aan anderen overlaten;
- bepaalde, bijv. mantelzorg/zelfregiecentrum, moet wel ondersteuning bijkomen;
- in vervoer heb je niets te zeggen, is aanbesteed.
- Wmo-raad heeft boekje uitgegeven; geen aandacht aan besteed door raad; inspraak en aanbevelingen 0,0 mee gedaan;
- visie: niet sturende gemeente laat alles aan zijn lot over; voor iedereen dezelfde regels;
- sturen, financieren en faciliteren;
- verbanden van beleidssectoren en instellingen;
- rol van de kwetsbare burger gestimuleerd tot zelfredzaamheid;
- gemeente moet niet bedilal willen zijn;
- actieve informatieplicht belangrijk;
- onderscheid: ouderen komen niet voor zichzelf op (70+); onvoldoende mondig. Huidige ouderen kunnen mogelijk meer zelf regelen in de toekomst (stimuleren zelfregie). Jeugd is zelfregelaar;
- alleen regie. Indicatiestelling elders onderbrengen: objectief/onafhankelijk;
- gemeente alleen faciliterend;
- toezicht op kwaliteit zorg door gemeente;
- niet alles via computer (moeilijk voor ouderen/verstandelijk gehandicapten);
- eenvoudiger info door gemeente;
- algemeen: gemeente toezichthouder/controleur; toezicht op kwaliteit; goede informatievoorziening;
- ontschotting/integraliteit van groot belang (informatievoorziening van groot belang!);
- vraaggerichte insteek; financiering organisaties is lastig, duurt lang;
- Wmo is nieuw voor iedereen, dus gemeente moet mensen bij de hand nemen;
- burger moet niet altijd alles hoeven vragen (gemeente outreachend);
- dit scenario met name voor echte ouderen (70+) van belang (minder mondig) en mensen met een verstandelijke beperking;
- strijdig met credo "Burger aan zet"/zelfredzaamheid;
- legt te grote nadruk op gemeente, ook op de onafhankelijkheid;
- bemoeizuchtig!;
- gevaar kan zijn de ideologische verschillen tussen partijen in de gemeenteraad;
- continuïteit is van groot belang;
- er bovenop zitten kan ook een stimulerende werking hebben!;
- overheid die er voor de burger is;

- de gemeente is dienstverlener;
- hulpvrager draagt onvoldoende verantwoordelijkheid. De kans bestaat dat de burger onmondig wordt;
- zo mogelijk een verkeerde beeldvorming van de gemeente;
- de burger wordt niet gestimuleerd mee te denken;
- het werk van de vrijwilliger wordt uitgehold;
- naar alle waarschijnlijkheid financieel te hoog gegrepen;
- Wmo is bezuinigen: hoe moet de gemeente die opvangen?;
- noaberhulp is iets van vroeger, leeft nu niet zozeer meer in Lichtenvoorde (uiteenvallen van familieverbanden). Gemeente moet noaberhulp op gang brengen;
- mensen willen (zo lang mogelijk) regie over eigen leven houden/krijgen. Hoe dit te regelen (ook voor de mensen met beperking);
- gemeente is verantwoordelijk voor uitvoering van Wmo; een faciliterende rol, uitvoering aan particulier initiatief. Welke kwaliteit? Thuiszorg: prijs belangrijk, kwaliteit minder;
- voorbeeld zelfregiecentrum: steunpunt mantelzorg;
- wie bepaalt hoogte participatiebudget? Nieuw?;
- niet sturende gemeente laat alles aan zijn lot over; integraal beleid mét ruimte voor verschil (?);
- eigen initiatief van burger belangrijk;
- kwetsbare burger moet gestimuleerd worden tot zelfredzaamheid;
- gemeente allesbepalend: politiek gevoelig;
- familie mantelzorgers: risico overname;
- ideologische verschillen in politieke partijen (risico);
- integraal brede aanpak;
- nadeel: gemeente legt teveel op, maakt burger onmondig, holt zelfstandigheid uit;
- mensen alleen aan de hand indien echt nodig;
- wordt te duur;
- gemeente allesbepalend;
- continuïteit voorop;
- gemeente in alle opzichten erg dwingend.
- het gaat om groepen van mensen die de meeste zorg nodig hebben;
- scenario A/B/C – waarom 1 scenario kiezen en niet 2?;
- sturende gemeente, want een niet sturende gemeente laat alles aan het lot over, maar men moet faciliteren (bijv. derden);
- actief als vrijwilliger maar men doet een groot beroep op de medeburgers met een groot risico;
- maatschappij niet laten dragen door vrijwilligers;
- vrijwilligers zijn een aanvulling op professionelen;
- tegen gemeente als bedilal (zie A – is juist niet C), want het is een wisselwerking;
- er moet een initiatief zijn vanuit de persoon;
- voordeel integraal beleid;
- rol gemeente als dienstverlener;
- gemeente draagt verantwoordelijkheid; burger met problemen naar gemeente en oplossing zoeken; niet via andere schijven;
- burger moet probleem kwijt kunnen – vast aanspreekpunt;
- onmondig maken; gemeente zegt: wij weten wat goed voor jullie is. Burger onmondig;
- rol vrijwilliger: brug naar gemeente, korte directe lijnen. Begrijp taal burger;
- gemeente bemoeial: werk vrijwilligers wordt uitgehold;
- rol gemeente is financieren en faciliteren, niet zozeer sturen;
- gemeente: te duur;
- mag geen willekeur wethouder huidig beleid x-aantal jaren.

Scenario 2. Stuurman van je eigen leven

- burger zegt zelf wat hij wil (voor zover mogelijk), met uitzondering van geestelijk gehandicapten;
- gemeente eindverantwoordelijk (vangnet);
- gaat naar individualisering;
- gemeente moet zelfregiecentra (v.b. vrijwilligers prisma) faciliteren, subsidiëren;
- nadeel: waar haal je vrijwilligers vandaan;
- PGB: fiscaal verplicht;
- gevaar PGB indien geld verkeerd wordt gebruikt;
- burgers die niet vragen maar wel nodig hebben;
- rol van de kwetsbare burger tot zelfredzaamheid is belangrijk;

- erg creatief en kokeroverstijgend (vooral dat laatste is belangrijk);
- verbindingen; het bij elkaar brengen van instituten ook belangrijk;
- Tegen op ervaringsdeskundige want dit is vaak vanuit eigen perspectief, maar de cliënt is ook de ervaringsdeskundige;
- zelfregiecentrum een goede zaak?;
- toegang individuele voorzieningen belangrijk maar mensen met dezelfde vraag moeten in elke gemeente hiervoor terecht kunnen (flexibel invullen is dat terecht?);
- toegang individuele voorzieningen flexibel in te vullen;
- burger geeft aan wat hij/zij wil;
- mensen met een verstandelijke beperking kunnen dit lang niet altijd;
- er is zeer zeker een vangnet nodig;
- individualisering zou bevorderd kunnen worden;
- zelfregiecentra moeten door gemeente gefaciliteerd worden;
- participatiebudget brengt fiscale verplichtingen met zich mee, die niet iedereen aankan;
- geld kan op een verkeerde manier worden ingezet;
- ondersteuning zoeken bij verenigingen/instellingen (KBO);
- burger moet niet altijd hoeven vragen om hulp/aandacht;
- structurele hulp van familie/buurt is lastig;
- mensen door middel van informatie zelfregie geven;
- niet alles naar de gemeente willen schuiven, staat of valt met particulier initiatief;
- zelfregiecentra als sterk punt! Nodig om te komen tot "zelfredzaamheid"-> dienen goed uitgerust te zijn;
- eigen baas! Mits daarvoor toegerust!;
- eigen regie is veel leuker en leerzamer;
- flexibiliteit als pré;
- proces dient door gemeente geëntameerd te worden. Jeugdigen zijn mondig; kunnen voor zichzelf opkomen;
- we moeten niet alles willen regelen. Mensen moeten verantwoording afleggen, dus toezicht gemeente;
- PGB: zelflerende burger die weet hoe hij om moet gaan met aangeboden voorzieningen, wanneer die nodig zijn; burger moet daartoe toegerust zijn;
- Wmo- /zorgloket: met deskundigen voor ondersteuning op maat. Flexibel omgaan met regels "in de geest van";
- vaak uit eigen perspectief wordt gehandeld;
- zelfregiecentrum;
- toegang individuele voorzieningen flexibel in te vullen;
- rol van de burger belangrijk;
- Wmo-raad zelf achterban opzoeken. Wij willen bevoegdheid uitbreiden. Wij willen betrokken worden bij beleidsplan;
- omdat je werkt, kun je niet voor ouders zorgen;
- scenario's B en C niet zo scheiden; je moet alles in verband zien;
- gemeente moet niet alles regelen; neemt organisatie (bijv. KBO) niet verantwoordelijkheid, dan geen geld verstrekken;
- zelfregiecentra, helpen bij financieel boekhouden; niet nieuw opzetten als bestaande dat uit kunnen bouwen;
- bezoeken dienst voor ouderen/persoon aanmelden, die hulp nodig hebben (vervuilen, verwaarlozen, enz.);
- gemeente wel toezicht op kwaliteit van de zorg;
- goede informatie, niet alles via computer;
- handhaving/naleving;
- bijv. PGB, in verleden twijfelachtige besteding; controle mag scherper;
- keuzemogelijkheid PGB is een goede zaak;
- zelflerende burger kweken;
- zorgloket/Wmo-loket: specialistisch bemand, ondersteuning op maat/flexibiliteit (middelenboek);
- bepaalde groepen zijn niet in staat regie over zichzelf te voeren (met name mensen met een geestelijke stoornis);
- in extremo: sterke individualisering zou je juist moeten keren (voorkomen Amerikaanse toestanden);
- er zijn ook veel burgers die niet vragen, maar wel nodig hebben (daarvoor dan ook vangnet ("beetje neg."));
- zelfregiecentrum;
- zelfredzaamheid;
- zelfregiecentra kunnen hun eigen leven gaan leiden;
- niet haalbaar; er moet ontzettend veel van de mensen zélf komen;

- veel georganiseer, veel gedoe;
- individu (PGB) krijgt geld (op zich goed); fiscale problemen/lastig/complex;
- PGB veronderstelt mogelijke regie over jezelf;
- Wmo-raad (boekje niet volledig); hoe bekend gemaakt; belangengroepen raadplegen; betrokkenheid bij het opstellen van beleidsplan.;
- tussen scenario's B en C zit weinig verschil. Scenario B: in z'n eentje regie pakken. Scenario C: vanuit verbanden deel uitmaken van geheel, dat verantwoordelijk is voor het deel van het individu;
- scenario A beperkt de zelfstandigheid/zelfredzaamheid van cliënten (gedwongen winkelnering).

Scenario 3. De burger en zijn netwerk

- wat is een "zelfregiecentrum". Voorbeeld: ouderenadvieswerk; bemoeizorg ("verleiden om hulp te vragen");
- zijn mensen wel in staat om regie te nemen;
- wel aan het roer, maar op enige afstand;
- taakstelling / op basis van prestatieafspraken te maken door gemeente;
- buurtverbanden zijn heel belangrijk;
- hoe benader je de zorgmijders? Wie doet dat; belang van de kleine kernen (behartiger);
- keuze voor beperkt aantal prestatievelden;
- welke zijn de succescriteria?
 - behoud het goede = alle voorzieningen moeten blijven bestaan -> een zorgloket;
 - woningbouw voor mensen met beperking;
 - vervoersvoorzieningen voor mensen met een beperking.
- gemeente moet faciliteiten stimuleren in wijkvoorzieningen; niet sturen;
- er zijn verschillende netwerken: worden niet gekoppeld Zonnebloem-kerkgemeentes;
- steunt teveel op vrijwilligerswerk (gevaarlijk);
- positief: gemeente stimuleert;
- gevaar: ongelijkheid;
- rol van de burger scenario B (meedoen) is goed;
- gemeente moet insteken op kwetsbare groepen (richting A in de peiling houden);
- vrijwilligers belangrijk; aandacht hiervoor;
- medeburger niet verantwoordelijk voor zijn buurman;
- maatschappij moet niet gedragen worden door vrijwilligers;
- kans op bedilal;
- combinatie van scenario's: het ene scenario sluit het andere niet uit;
- netwerken zijn niet altijd op elkaar afgestemd;
- gemeente wordt geacht te stimuleren dat wijken/dorpen/buurtten gemêleerd worden bewoond;
- steunt te veel op particulier initiatief;
- alles naar de burger schuiven;
- te afhankelijk van vrijwilligers/buren (noaberschap is achterhaald. Sommige mensen hebben geen buurt). Lastig in individualisering;
- grote druk op vrijwilligers/mantelzorgers;
- KBO (civil society) van groot belang;
- structurele hulp is lastig!;
- niet alles naar de gemeente willen schuiven; staat/valt met particulier initiatief;
- gemeente moet vrijwillige/particuliere initiatieven faciliteren/financieren;
- te veel afgeschoven op de burger;
- burenplicht is achterhaald; geen rekening meer mee houden; buurt kent je niet meer;
- beroep op ouders/mantelzorgers kunnen ze niet aan kinderen besteden, belangrijk;
- versterken van de KBO (voor leden goed advies/info), maar ook bijv. Zonnebloem;
- met buurt(en) praten bijv. bij opzetten plannen;
- jongeren e.d. te druk, ouderen helpen elkaar wel. Je maakt anderen afhankelijk van zijn omgeving;
- is noaberplicht nog wel actueel;
- mensen met verstandelijke beperking leren voor zichzelf op te komen. Gemeente moet initiatieven ondersteunen: geld + fysiek (bijvoorbeeld sportverenigingen dwingen gehandicapten op te nemen, buurt uitnodigen). Gemeente moet continuïteit waarborgen van initiatieven (+ stimuleren). Sociale binding moeilijk in huidige tijd. Behoeftte is er wel vanuit verstandelijk handicaps. Rol gemeente niet voor alles; p grotere rol voor bijv. "De Lichtenvoorde", belangenorganisaties e.d. (zelfregiecentra);
- zelfregiegroep: overlap bij vrijwillige en professionele ouderenadviseur;
- gemeente stelt beperkingen;

- zorgen voor ouders stimuleren, bijv. door inwoning bij kinderen;
- participatie + inclusie is illusie. Gemeente moet aansturen in de vorm van professionals. Is bedilal van gemeente dus: tegen simuleren van wijkgevoel;
- moet je de medeburger verantwoordelijk houden?;
- hulpverlening afhankelijk stellen van vrijwilligers;
- vrijwilligers zijn een aanvulling op de professionele zorg. Geen vervanger van de professionele zorg;
- buurtvereniging: control taak;
- eerste jaar in stappen werken; alle negen is te veel;
- resultaat in toekomst: alles wat nu goed loopt moet over drie jaar minstens ook zo goed lopen, bijv. thuiszorg;
- Oost Gelre vergrijs; meer op woningbouw en vervoer in buitenregio goed organiseren;
- gevaar = onduidelijkheid. Nu na zorgloket, dan buurt of anders;
- algemene opmerking: er komt veel bij de burgers te liggen, wordt bij de burger neergelegd;
- burenplicht, familiezorg is geweest, achterhaald. Buren kennen elkaar niet meer;
- gemeente moet faciliterender zijn. Initiatief van burgers kan niet verlangd worden. Informatie is van wezenlijk belang;
- aandacht voor kinderen van de mantelzorgers, zorg voor ouderen, geen/minder tijd voor kinderen, hoe vang je dit op;
- invoering heeft veel tijd nodig, groot leerproces, van bovenaf sturend moeten zijn. Bijv. KBO ervaringsinstantie, veel betrokkenheid, mensen die daar buiten willen, zorg van de gemeente;
- sociale gevoel bij jongeren is veel minder geworden door drukte en individualisme; moeilijk voor doelgroep om omgeving te vragen – wordt meer dan minder;
- keuze in de drie scenario's. Scheiding maken in jeugd, ouderen (70+), zorggroep;
- brede participatie v.d. zorgaanbieders, bijv. St. De Lichtenvoorde; zelfregie kan versterkt worden door professionele belangenorganisaties (zelfregiecentrum);
- zelfregie/regiecentrum, doorverwijzen naar de juiste instantie / de weg wijzen; moet wel over bepaalde kennis beschikken;
- onafhankelijke opstelling m.b.t. zelfregie/informatievoorziening;
- wanneer gemeente de hoofdrol blijft houden, conflict. Gemeente moet alleen de regie voeren bijv. niet de indicatiestelling hebben;
- positief dat gemeente stimuleert! Dat maatschappelijke verbanden/buurt/verenigingen etc. zelf veel doen;
- er zijn veel netwerken, maar werken te slecht samen;
- feitelijk al praktijk in Oost Gelre;
- civil society staat onder druk;
- gevaar: iedere burger leeft steeds meer voor zich, tendens (tweeverdieners etc.). Steunt te veel op vrijwilligerswerk. Hoe lang houd je dit vol?;
- gevaar ongelijkheid: de mondige burger versus anderen;
- gevaar bevoogding/betutteling;
- een grote groep zul je toch bij de hand moeten nemen.

Algemene opmerkingen, niet toe te schrijven aan één van de scenario's

- stappen tussen verantwoordelijkheden (zelfredzaamheid, huishouden, mantelzorg, gemeente) worden als te groot ervaren door mensen. Het wordt als een belemmering gezien wanneer mensen hierdoor eerst in hun omgeving om hulp moeten vragen voordat een beroep op professionele hulp gedaan kan worden;
- burenplicht is achterhaald (hoe actueel is de naoberplicht)/sociale contacten zijn tegenwoordig anders, door individualisering is er vaak minder tijd voor de burens/ ook mantelzorg heeft beperkingen waar het om structurele zorgverlening gaat);
- aanpassing van partijen aan overgang van aanbod- naar vraaggestuurd systeem duurt een periode; vergt aanpassing;
- belangenorganisaties zoals KBO kunnen o.a. in informatievoorziening belangrijke rol spelen;
- de keuze voor een scenario kan ook afhangen van de leeftijdscategorie van mensen; huidige ouderen (70+) zullen nog meer een sturende overheid wensen, terwijl toekomstige ouderen meer zelfredzaam willen zijn;
- mensen met verstandelijke handicap willen wel (mede) sturing aan eigen leven kunnen geven, maar gemeente moet er wel voor zorgen dat zij daarin worden ondersteund (begrijpelijke folders/ eenvoudige websites/ cursussen/ gezamenlijke activiteiten);

- 11-B organisatie zou een rol kunnen spelen in de ondersteuning van zelfregiecentra. Vraag is als die er komen, of het dan vrijwilligers en/of professionals zijn die daar deel van uitmaken. In ieder geval is de onafhankelijkheid van een zelfregiecentrum een groot goed;
- het scenario, waarin de gemeente nadrukkelijk stuurt, leidt tot problemen, wanneer hierdoor alle rollen (regie, informatie, financiën, uitvoering, toezicht) in één hand komen;
- als de gemeente alleen regievoerder is betekent dit dat in ieder geval toezicht op kwaliteit van zorg en informatievoorziening bij haar ligt;
- het scenario waarin mensen gestimuleerd worden stuurman van eigen leven te zijn wordt ondersteund. De zelflerende burger, daar worden we rijker van! Het is ook veel leuker om zelf de regie in hand te houden. Maar dan moet de burger wel eerst toegerust worden om zelf zorg te vinden, en voorzieningen moeten inbegrepen zijn;
- hoe krijgen we dit voor elkaar? Een goed Wmo-loket met deskundige mensen, waarbij ondersteuning op maat geboden kan worden is hiervoor vereist. Maar ook niet teveel regeltjes in de verordening, maar flexibiliteit in het verstrekkingenboek.

Bijlage 4 Samenvatting uitkomsten participatiebijeenkomsten 3 en 4 juli 2007

Datum: 3 en 4 juli 2007

Locatie: Scholengemeenschap Marianum, de Rode van Heeckerenstraat 2 te Lichtenvoorde.

Voorzitter: dhr. J. Vermeulen (Stade Advies)

Contactpersoon gemeente: mw. F. Melssen (gemeente Oost-Gelre)

1. Opening en welkom

Johan Vermeulen en Franca Melssen openen beide avonden met een korte toelichting op de WMO en de WMO binnen de gemeente Oost Gelre. Uitgangspunt van de WMO is dat er sprake is van burgerparticipatie en een horizontale verantwoording, waarbij de gemeente niet langer alleen verantwoording aan het rijk verschuldigd is maar ook aan de inwoners van de gemeente. De gemeente Oost-Gelre is bezig met de voorbereidingen voor een WMO-beleidsplan voor een periode van vier jaar. In dit kader heeft Stade Advies van de gemeente Oost-Gelre de opdracht gekregen om een inventarisatie van de huidige vraag en het huidige aanbod op de onderscheiden prestatievelden uit te voeren. Bovendien om een tweetal bijeenkomsten voor te bereiden en te leiden tijdens welke kennis genomen kan worden van de opvattingen en ervaringen van betrokkenen. De bijeenkomst voor burgers vindt plaats op 3 juli en die voor zorgaanbieders (professionele organisaties) op 4 juli 2007. De opbrengsten van beide avonden zullen gebruikt worden bij de opstelling van de WMO-beleidsnotitie.

Tijdens de twee participatiebijeenkomsten zullen de prestatievelden 1. tot en met 6. aan de orde komen. De prestatievelden 7 tot en met 9 zijn vaak regionaal georganiseerd en worden daarom tijdens deze bijeenkomsten buiten beschouwing gelaten.

2. Korte toelichting op de prestatievelden WMO

Johan Vermeulen geeft een korte toelichting op de WMO en de eerste zes prestatievelden.

Doel van de WMO

Het maatschappelijke doel van de WMO is: meedoen. Meedoen van álle burgers aan álle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan is er ondersteuning vanuit de gemeente. Het eindperspectief van de WMO is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning en op aanpalende terreinen. Voor mensen die langdurige, zware zorg nodig hebben is en blijft er de AWBZ.

Integrale wetgeving

De WMO is een nieuwe wet, waarin de volgende bestaande wetten gebundeld zijn:

- Welzijnswet
- Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg)
- Aantal subsidieregelingen uit de AWBZ (o.a. mantelondersteuning, diensten bij wonen met zorg)
- De Huishoudelijke Verzorging uit de AWBZ
- De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

Als gevolg van de Wet maatschappelijke ondersteuning zal er meer samenhang in de ondersteuning voor de burger komen. Zo kan iedereen bij één loket terecht met vragen over ondersteuning. Bovendien betreft de gemeente de burgers bij het ontwikkelen van het gemeentelijke WMO-beleid. Dat maakt ondersteuning op maat mogelijk.

De Wvg en de Welzijnswet vielen al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Door de invoering van de WMO is daar een deel van de AWBZ en de OGGZ bijgekomen. De grootste verandering is de bundeling van de wetten en de verandering in de sturingsfilosofie. Door een bundeling van de wetten is integraal beleid mogelijk. Dit betekent dat gemeenten alle diensten goed op elkaar moeten afstemmen.

De verandering in de sturingsfilosofie houdt in dat gemeenten verantwoording afleggen aan hun eigen inwoners en aan het rijk. Het is dus belangrijk dat gemeenten alle partijen goed betrekken bij het ontwikkelen van het beleid.

Prestatievelden

Hoewel de gemeenten nu ook verantwoording moeten afleggen aan de eigen inwoners, zijn er wel een aantal kaders opgesteld waar de gemeente beleid op moet formuleren. Deze kaders worden de prestatievelden genoemd. De WMO bepaalt dat gemeenten hun beleid op deze prestatievelden moet vastleggen in een beleidsplan. Dit plan stelt de gemeente één keer in de vier jaar op. Er zijn negen prestatievelden:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Een korte toelichting op de eerste zes prestatievelden en aan welke type activiteiten, maatregelen en/of voorzieningen men dan moet denken.

Prestatieveld 1

Het bevorderen van samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

- Gevarieerd verenigingsleven
- Ondersteuning van bewonersinitiatieven inzake sociale cohesie
- Faciliteren van buurtcentra
- Samenhangend aanbod wonen-zorg-welzijn
- Voorkomen / tegengaan sociaal isolement
- Inzet van burgers voor schone, leefbare en veilige buurt

Prestatieveld 2

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden.

- Vroegtijdige onderkenning achterstanden
- Peuterspeelzalen / spelvoorlichting en uitleen
- Kinder- en tieneractiviteiten SCW
- Activiteiten in het teken van opvoedingsondersteuning
- Buurtnetwerken jeugdhulpverlening
- Accommodatiegebonden en ambulante jongerenwerk
- Terugdringen schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten
- Voorlichting & Preventie verslavingsproblematiek
- Signalering en preventie overgewicht

Prestatieveld 3

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

- WMO-loket / Zorgloket
- Digitale informatiepunten
- Cliënten / consumentenvoorlichting
- Ouderenadvieswerk

- Ondersteuning mensen met beperking (MEE)
- Sociaal raadsliedenwerk
- Bibliotheekwerk
- Schuldpreventie

Prestatieveld 4

Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

- Steunpunt Vrijwilligerswerk
- Steunpunt Mantelzorg
- Vormen van respijtzorg
- Aansluiting informele en formele zorg
- Scholing en deskundigheidsbevordering
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Prestatieveld 5

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem.

- Algemeen maatschappelijk werk
- MEE
- Buddyzorg / Maatjesprojecten
- Ondersteuning cliënteninitiatieven
- Zorgbemiddeling PGB
- Schuldhulpverlening & budgetbeheer
- Ondersteuning familieleden

Prestatieveld 6.

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem t.b.v. het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

- Aangepaste woonvormen
- Dagbesteding voor ouderen
- Vervoersdiensten
- Maaltijdbezorging
- Sociale alarmering
- Klussendiensten

3. Centrale vragen aan burgers en zorgaanbieders

Op beide participatiebijeenkomsten zijn de deelnemers in subgroepen ingedeeld en hebben zij gekeken naar deze zes prestatievelden. De volgende vragen stonden daarbij centraal:

1. Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?
2. Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?
3. Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?
4. Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?
5. Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?

4. Samenvatting uitkomsten participatiebijeenkomst burgers d.d. 3 juli 2007

Prestatieveld 1

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- De toegankelijkheid van voorzieningen en openbare ruimte is van belang met name voor mensen met een beperking.
- Men is in het algemeen redelijk content met het voorzieningenniveau. Wel constateert men verschillen tussen 'grote kernen' en 'kerkdorpen'.
- Het is van belang te koesteren wat we hebben (noabuurschap/noabuurhulp)

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- In nieuwe wijken kan noabuurhulp ontbreken → hoe stimuleren?
- Ook in grote kernen wordt noabuurhulp soms gemist.

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- Burgers zouden elkaar helpen meer als lust dan als last moeten ervaren.

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeenten dient een waarderende/stimulerende rol te vervullen.

5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*

- Stimuleren noabuurhulp en waarderen van vrijwilligersinzet.

Prestatieveld 2

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- In het algemeen wordt het voorzieningenniveau als redelijk ervaren.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

De volgende zaken worden gemist:

- Voorzieningen via school (zoals Marianum): voorlichting over alcohol, drugs, moeilijk gedrag.
- Centraal punt om opvoedingszaken te bespreken.
- Inloophuis voor mensen met een beperking.
- Gelegitimeerde hangplekken voor jongeren
- Voldoende sportvoorzieningen voor jongeren
- Jongerencentrum in Lichtenvoorde (moet weer terug).

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- De gemeente dient geld beschikbaar te stellen.
- Preventieve cursussen.

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- Preventieve opvoedingshulp voor a.s. ouders, consultatiebureaus faciliteren, Iselinge, AMW.
- De gemeente dient stimulerend te werken om voldoende knowhow voor probleemjongeren, opvoedingshulp bij jeugdigen te genereren.

5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*

- Voorlichting geven op scholen. De deelname van burgers aan cursussen stimuleren.

Prestatieveld 3

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- De kwaliteit van werken van het WMO-loket wordt overwegend als positief ervaren. Eén en ander kan wel her en der bijgeschaafd worden. De kwaliteit van werken van het WMO-loket is in belangrijke mate bepalend voor de manier waarop burgers de WMO beoordelen.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- De websites van de gemeente en de vrijwilligerswebsite zijn soms moeilijk te begrijpen (dit geldt ook voor sommige brochures). Informatie ontbreekt, zoeken is lastig, voorleesfunctie ontbreekt en er zou ook melding moeten worden gemaakt van de WMO-raad..
- Er dient meer voorlichting gegeven te worden (aan verschillende doelgroepen).
- Samenhang organisaties ontbreekt. Er is behoefte aan koppeling van informatie. Eén centraal, laagdrempelig en uitnodigend informatiepunt (opvang en ondersteuning) is gewenst. Mogelijk kan het zorgloket deze functie vervullen, eventueel per buurt georganiseerd (zicht op problematiek).
- Hoe het zorgloket toegankelijk gemaakt worden?
- Mensen betrekken.
- Dicht in de buurt.

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- De dienstverlening in het kader van de WMO is afgestemd op de behoefte van de burgers.
- Het WMO-loket moet een rol spelen bij het vaststellen van de klanttevredenheid
- Deskundigheid bij juiste prestatieveld, zonder in hokjes te denken.

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeente heeft vooral een faciliterende rol. Waardevolle elementen in de sociale infrastructuur moeten worden beschermd. Zoals de vrijwillige ouderenadviseurs. De ondersteuning van de ouderenadviseurs staat onder druk. Het is belangrijk dat het ouderenadvieswerk kan worden voortgezet.
- De gemeente voert de regie maar moet ruimte laten voor initiatieven.
- De WMO-raad moet in de gelegenheid gesteld worden om te adviseren en te informeren met betrekking tot zowel het beleid als de effectiviteit van de uitvoering en moet om die reden met ambtelijk vertegenwoordigers van zowel beleid als uitvoering kunnen communiceren.

5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*

- De gemeente dient te luisteren naar de werkvloer en de deuren te openen.
- Van de gemeente wordt een actieve rol verwacht ten aanzien van het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties.
- De gemeente dient daartoe contact te onderhouden met de betrokken organisaties.
- Van de gemeente wordt een coöperatieve houding verwacht t.a.v. de WMO-raad; meer samenwerking (openbare vergadering).

Prestatieveld 4

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- Het vrijwilligersaantal neemt af (zeker voor bestuursfuncties en bij verenigingen).
- V.I.T. (respijtzorg) en de Vrijwillige Terminale Thuiszorg werken uitsluitend met vrijwilligers in de uitvoering (welke één keer per jaar worden geschoold). Dit is een risico. Er is meer behoefte aan scholing en ondersteuning van vrijwilligers.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- Het steunpunt vrijwilligerswerk wordt (voor zover wij weten; SA) door de gemeente gesubsidieerd. Dit bleek echter tijdens de participatiebijeenkomsten niet bij iedereen bekend. Hieraan mag meer bekendheid worden gegeven.
- Er is behoefte aan ondersteuning van de vrijwilligers (als je er lang plezier van wilt hebben).
- Er is behoefte aan meer informatie door middel van internet.
- Er is meer behoefte aan scholing en ondersteuning van vrijwilligers.
- Behoefte aan een 'maatjesproject' bv. via de vrijwilligerscentrale (dagje uit voor mensen met een beperking).

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

-

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeente zal voorbeeldgedrag in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen aan de dag moeten leggen.
- De gemeente heeft een faciliterende rol.
- De gemeente heeft de centrale regierol.
- De gemeente dient betrokkenheid te tonen.

5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*

- Gemeente dient actief contact te onderhouden met coördinatoren mantelzorg.
- Om vrijwilligers te vinden is het van belang dat er sprake is van naamsbekendheid, goede scholing en goede faciliteiten zoals verzekeringen en reiskostenvergoeding.

Prestatievelden 5 en 6

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- De toegankelijkheid van voorzieningen en openbare ruimte is van belang, met name voor mensen met een beperking. Er is momenteel nog te weinig nagedacht over problemen die mensen met een beperking tegen komen.
- Voorzieningen dienen BTB te zijn: Bereikbaar, Toegankelijk en Betrouwbaar.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- Er wordt geconstateerd dat er geen actuele sociale kaart bestaat. Deze bleek bij het zorgloket aanwezig maar daar waren veel organisaties niet van op de hoogte. Het WMO-loket dient een sociale kaart-functie te vervullen voor burgers maar ook voor organisaties in de keten.
- M.b.t. tot het op een goede manier van samenwerken met de WMO-raad dient nog een slag gemaakt te worden. Momenteel wordt er onvoldoende gebruik gemaakt van de WMO-raad.
- De relatie tussen de WMO-raad en de gemeenteraad is in onvoldoende mate gelegd. Deze dient geoptimaliseerd te worden. (Groeimodel).

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- De aansluiting tussen formele en informele zorg dient verbeterd te worden. Hierbij spelen twee aspecten:
 - Gebruik maken van informele zorg waar mogelijk.
 - Informele zorg niet inzetten als compensatie voor de tekorten in capaciteit van professionele organisaties (AMW, discussie afschuiven of verwijzen).

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeente heeft een faciliterende rol en dient prestatieafspraken per prestatieveld vast te leggen in het WMO-beleidsplan. Dit geldt zowel ten aanzien van professionele organisaties als ten aanzien van vrijwilligersorganisaties. Er moeten eenduidige prioriteiten worden geformuleerd. Op deze prioriteiten kunnen gemeente en betrokken organisaties over vier jaar worden afgerekend.

5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*

- De gemeente dient evaluatiemomenten vast te leggen in het WMO-beleidsplan.
- Er dienen tevens eenduidige afspraken te komen over wanneer en waarover de WMO-raad advies uit moet brengen.
- De gemeente dient evaluaties uit te voeren met burgers die daadwerkelijk te maken hebben met de uitvoering van beleid in de praktijk.

5. Samenvatting uitkomsten participatiebijeenkomst zorgaanbieders d.d. 4 juli 2007

Prestatieveld 1

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- Er wordt geconstateerd dat de gemeente Oost-Gelre een gevarieerd verenigingsleven kent.
- Het steunpunt vrijwilligerswerk wordt (voor zover wij weten) door de gemeente gesubsidieerd. Dit bleek echter tijdens de participatiebijeenkomsten niet bij iedereen bekend. Hieraan mag meer bekendheid worden gegeven.
- Het is niet altijd helder welke informatie waar gehaald kan worden. Er wordt geconstateerd dat er geen actuele sociale kaart bestaat. (Deze blijkt bij het zorgloket aanwezig). Het is van belang dat de verschillende organisaties weten van elkaars bestaan en aanbod. Er is behoefte aan één centraal punt waar informatie kan worden gehaald. Het zorgloket zou hier een meer proactieve rol in moeten spelen.
- Er is een Woon-Zorg-Welzijnsbeleid op komst.
- M.b.t. 'Compleet wonen/' woonzorgzones: uit onderzoek is gebleken dat de behoefte en het aanbod niet op elkaar zijn afgestemd. 50 % van de ouderen zoekt naar een geschikte woning en heeft moeite deze te vinden.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- Er kan meer gedaan worden aan samenwerking en informatie-uitwisseling. Regie en structuur is wenselijk.
- Voorzieningen trekken weg (met name voor ouderen) bv. pinautomaten en bank met voorzieningen voor pinnen aan huis.

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- Realisatie woonzorgzones.
- Er dienen prestatieafspraken geformuleerd te worden. Bv. sociaal isolement terugdringen met bepaald percentage.
- De burger dient centraal te staan.
- Het voorzieningenniveau dient gemonitord te worden.

- Sommige organisaties ervaren een spanningsveld omdat zij geen subsidie verwerven maar wél gevraagd worden om te participeren.
4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*
- De gemeenten dienen te zorgen voor afstemming van prestatieafspraken tussen de gemeenten onderling in het kader van het streven naar vergelijkbare dienstverlening aan burgers, ongeacht waar zij woonachtig zijn.
 - De gemeente toont wel initiatief maar veel zaken blijven in de uitwerking hangen.
 - Regie en organiseren; trekkersrol.
5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*
- Er dienen evaluaties plaats te vinden op grond van subsidieovereenkomsten.
 - De gemeente moet actief op zoek naar mensen in een isolement bv. preventief huisbezoekproject/ ouderenwerk.
 - Leren van best practices.
 - De gemeente moet zorgen voor een inventarisatie van voorzieningen en netwerken en regisseurs aanwijzen.

Prestatieveld 2

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- De huidige voorzieningen worden als 'goed' beoordeeld.
- De VVE voor kinderen van 0 tot 4 jaar wordt positief beoordeeld. Deze wordt echter betaald uit een projectsubsidie die loopt tot 2010. Het voortbestaan hiervan is dus onzeker.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

De volgende activiteiten worden gemist:

- Activiteiten 0-2 jarigen (Lichtenvoorde).
- M.b.t. geweldsproblematiek wordt de aansluiting met landelijke projecten gemist.
- Samenwerking/informatie-uitwisseling, korte lijnen.
- Niet alleen praten 'over' maar ook 'met' jongeren.
- Stageplaatsen maatschappelijke stage kunnen worden benut. (Maatschappelijk ondernemen).

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- Outreachende opvoedingsondersteuning.
- Doen!
- Realisatie samenwerking tussen betrokken partijen.
- Er dient sprake te zijn van een goede signaleringsmethodiek. Probleemjongeren vormen slechts 5 % van de totale jeugd. Deze 5% dient bereikt te worden.

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeente dient afspraken te maken met het jongerenwerk o.b.v. signalen uit het veld.
- De gemeente dient contacten te onderhouden met de aanwezige netwerken.
- De gemeente dient de omvang van de problematiek in beeld te brengen.
- De gemeente heeft een regisserende en faciliterende rol.
- Er dienen middelen beschikbaar gesteld te worden voor de geheel doelgroep en niet uitsluitend voor de probleemjongeren (5%).
- De gemeente dient te investeren in preventie.
- De gemeente dient sport en activiteiten te subsidiëren. Hier kan een veilige basis voor het kind gecreëerd worden waar het probleem neergelegd kan worden.

5. *Hoe moet de gemeente de betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke organisaties daarbij bevorderen en vormgeven?*

- De gemeente dient gebruik te maken van aanwezige kennis in het verenigingsleven.

Prestatieveld 3

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- Het aanbod binnen de gemeente Oost-Gelre is divers.

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- De samenwerking binnen en het overzicht over het aanbod ontbreekt.
- De bekendheid van scholen met voorzieningen ontbreekt.
- Er is behoefte aan bundeling van praktijkkennis van de verschillende organisaties (iemand met de regie hierover).
- Werken met trendrapportages op basis waarvan interventies gepleegd kunnen worden.
- Informatie die door de gemeente wordt verstrekt is soms onbegrijpelijk.

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

- Er wordt over vier jaar gewerkt met trendrapportages.
- Er is duidelijkheid over waar men met vragen terecht kan.

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeente heeft in beeld welke informatie men waar nodig heeft.
- De gemeente dient zorg te dragen voor scholing en training van professionals en vrijwilligers.

Prestatieveld 4

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- Er zijn twee steunpunten voor vrijwilligersondersteuning. Hier is echter weinig bekendheid aan gegeven.
- Er dient meer aandacht te worden besteedt aan de mogelijkheid van lotgenotencontact, met name bij de professionele organisaties.
- Het vrijwilligerswerk in de gemeente staat onder druk. Dit heeft te maken met toenemende kosten van vrijwilligersorganisaties en met het vinden en binden van vrijwilligers. Tevens is er sprake van het oprekken van de verantwoordelijkheid (discussie: waar ligt de grens tussen vrijwillig en professioneel werk?).

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- De visie op vrijwilligersbeleid binnen organisaties wordt gemist.
- De intermediaire rol bij de totstandkoming van leun- en steuncontacten bij burgers die in een sociaal isolement dreigen te raken ontbreekt.
- Er wordt veel gesignaleerd maar er is geen centraal signaleringspunt. Een eenduidige afspraak over de bundeling van signalen en de analyse daarvan ontbreekt.

3. *Wat moet er over vier jaar zijn bereikt op dit prestatieveld in de gemeente?*

-

4. *Welke rol moet de gemeente daarbij spelen?*

- De gemeente dient oog te hebben voor de noodzaak tot ondersteuning van vrijwilligers, bijvoorbeeld het ouderenadvieswerk.
- De gemeente heeft een faciliterende en regisserende rol.
- Nieuwe wetgeving betekent niet dat alle voorzieningen ook vernieuwd moeten worden. De gemeente dient oog te houden voor het de instandhouding van wat goed is.

Prestatieveld 5 en 6

1. *Hoe staat het met het voorzieningenniveau per prestatieveld in de gemeente?*

- De samenwerking in het netwerk van organisaties verloopt goed, maar er zijn ook risico's aan de horizon. Bijvoorbeeld de concurrentie als gevolg van de introductie van commerciële aanbieders.
- De aanwezigheid van laagdrempelige zorgvoorzieningen is een essentieel onderdeel van de leefbaarheid in de kernen (kleinschaligheid in de uitvoering).

2. *Worden er zaken gemist op het niveau van het prestatieveld in de gemeente?*

- Het AMW signaleert een te geringe formatie, ook afgemeten aan de landelijk gangbare normering. Andere organisaties in het netwerk signaleren dit ook. Zij krijgen te maken met de negatieve effecten daarvan. Zij verwijzen bijvoorbeeld cliënten door die op een wachtlijst terecht komen en daardoor uit zicht verdwijnen. Anderzijds hebben sommige organisaties cliënten doorverwezen die feitelijk bij het AMW thuis horen. Dit wordt bevestigd door Vincentius, het zorgloket en de stadsbank.
- De bibliotheek constateert dat de collectie niet toereikend is om mensen met een beperking te bedienen.
- Klussendienst en verwante welzijnsdiensten, bv. sociale alarmering.
- Sociale cohesie wordt als goed beoordeeld maar dat geldt niet als vanzelf voor de nieuwbouw. De gemeente zou daar initiatief op moeten ontwikkelen. Opbouwwerk wordt gemist.
- De gemeente dient meer aandacht te besteden aan het lokale vluchtelingenwerk.